

**KÜTAHYA HALKEVİ'NİN KURULUŞU
VE FAALİYETLERİ (1932-1937)**

(Yüksek Lisans Tezi)

Havanur ŞAHİN

Kütahya – 2010

T.C.
DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İlköğretim Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

**KÜTAHYA HALKEVİ'NİN KURULUŞU VE FAALİYETLERİ
(1932-1937)**

Danışman:
Yrd. Doç. Dr. İsmail ÇİFTÇİOĞLU

Hazırlayan:
Havanur ŞAHİN

Kütahya - 2010

Kabul ve Onay

Havanur ŞAHİN'in hazırladığı “**Kütahya Halkevi’nin Kuruluşu ve Faaliyetleri (1932-1937)**” başlıklı Yüksek Lisans tez çalışması, jüri tarafından lisansüstü yönetmeliğinin ilgili maddelerine göre değerlendirilip oybirliği / oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

...../...../2010

Tez Jürisi	İmza	
	Kabul	Red
Yrd. Doç. Dr. İsmail ÇİFTÇİOĞLU (Danışman)		
Yrd. Doç. Dr. Turan TEMUR		
Yrd. Doç. Dr. İbrahim SARI		

Prof. Dr. Ahmet KARAASLAN

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Yemin Metni

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum **“Kütahya Halkevi’nin Kuruluşu ve Faaliyetleri (1932-1937)”** adlı çalışmamın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım kaynakların kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

....../....../2010

Havanur ŞAHİN

Özgeçmiş

1982 Yılında Samsunda doğmuş olup, ilköğretim ve lise eğitimini tamamladıktan sonra Lisansını Dumlupınar Üniversitesi Fen-Edebiyat fakültesinde tamamlayarak mezun olmuştur. Formasyon ve Yüksek Lisans çalışmalarını Aynı üniversitenin Sosyal Bilimler enstitüsünde yapmış olan yazar evli ve 2 çocuk annesidir.

ÖZET

KÜTAHYA HALKEVİ'NİN KURULUŞU VE FAALİYETLERİ (1932-1937)

ŞAHİN, Havanur
Yüksek Lisans Tezi, İlköğretim Ana Bilim Dalı
Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. İsmail ÇİFTÇİOĞLU
Ekim, 2010, 95 sayfa

Geniş anlamıyla birer halk eğitimi kuruluşu olan halkevleri, faaliyet gösterdiği dönemde (1932–1951) Türk kültürünü yaymaya, Türk inkılâbını kökleştirmeye ve milli birliği sağlamaya çalışmıştır. Aydınlar ile halkın kaynaşma yeri olan bu kuruluşlar aynı zamanda Türk modernizminin gerçekleşmesinde de önemli rol oynamışlardır.

24 Haziran 1932 yılında kurulan Kütahya Halkevi Dil, Tarih ve Edebiyat, Kütüphane ve Yayın, Temsil, Güzel Sanatlar, Halk Dershaneleri ve Kurslar, Köycülük, Sosyal Yardım şubeleriyle faaliyete başlamıştır. Halkevine o dönemde çeşitli meslek gruplarına mensup bazı kişilerin, Kütahya'nın tanınmış simalarının ve pek çok eğitimcinin üye olduğu görülmektedir.

Kütahya Halkevi faaliyetlerinin bu ilin genelini kapsadığı faaliyetlere olan katılımlardan anlaşılmaktadır. Özellikle konferans, konser, gösterit gibi faaliyetler halkın yoğun ilgisini çekmiştir. Bu bağlamda Kütahya Halkevi'nin yöre halkının eğitim ve kültür seviyesinin yükselmesinde kayda değer katkılar sağladığı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Halkevi, Kütahya Halkevi, Modernizm, Eğitim, Halkevi Neşriyatı, Şube, Faaliyet

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖZET.....	v
ABSTRACT	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ.....	x
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

HALKEVLERİNE GENEL BAKIŞ (1932-1951)

1.1. HALKEVİNİN TANIMI	5
1.2. HALKEVLERİNİN KURULUŞUNU HAZIRLAYAN SEBEPLER.....	6
1.2.1. Siyasal Sebepler	6
1.2.2. Kültürel Sebepler	7
1.3. HALKEVLERİNİN AÇILIŞI, TEŞKİLAT YAPISI, ŞUBELERİ VE FAALİYETLERİ	8
1.3.1. Açılışı	8
1.3.2. Teşkilat Yapısı, Şubeleri ve Faaliyetleri	9
1.3.2.1. Dil, Edebiyat ve Tarih Şubesi	9
1.3.2.2. Güzel Sanatlar Şubesi	10
1.3.2.3. Spor Şubesi	10
1.3.2.4. Temsil Şubesi	11
1.3.2.5. Sosyal Yardım Şubesi	12
1.3.2.6. Halk Dershaneleri ve Kurslar Şubesi	13
1.3.2.7. Kütüphane ve Yayın Şubesi	13
1.3.2.8. Köycülük Şubesi	15
1.3.2.9. Tarih ve Müze Şubesi.....	16
1.4. HALKEVLERİNİN KAPATILMASI.....	17

İKİNCİ BÖLÜM

KÜTAHYA HALKEVİ'NİN AÇILIŞI, TEŞKİLAT YAPISI, ŞUBELERİ VE FAALİYETLERİ

2.1. AÇILIŞI	20
2.2. TEŞKİLAT YAPISI.....	20
2.2.1. Halkevi Başkanları	22
2.3. ŞUBELERİ VE FAALİYETLERİ	24
2.3.1. Dil, Tarih ve Edebiyat Şubesi ve Faaliyetleri	24
2.3.2. Güzel Sanatlar Şubesi ve Faaliyetleri	28
2.3.3. Spor Şubesi ve Faaliyetleri.....	30
2.3.4. Temsil Şubesi ve Faaliyetleri	32
2.3.5. Sosyal Yardım Kolu Şubesi ve Faaliyetleri	35
2.3.6. Halk Dershaneleri ve Kurslar Şubesi ve Faaliyetleri	36
2.3.7. Kütüphane ve Yayın Şubesi ve Faaliyetleri	37
2.3.8. Köycülük Şubesi ve Faaliyetleri	41

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KÜTAHYA HALKEVİ NEŞRİYATI

3.1. KİTAPLAR.....	45
3.1.1. Halk Şairleri	45
3.1.2. İktisadî Devletçiliğimiz	45
3.1.3. Altıok (Cumhuriyetçiyiz, Milliyetçiyiz, Halkçiyiz, Devletçiyiz, Laikiz, İnkılâpçiyiz)	47
3.1.4. Ülkü Yolunda Kütahya Halkevi.....	48
3.2. BROŞÜRLER.....	48
3.2.1. Kütahya'da Cumhuriyetin On Yılı.....	48
3.2.2. Köycünün Defteri.....	49
3.2.3. Karasinek Zararları ve Korunma Çareleri.....	49
3.2.4. Türkçe İçin Bir Konferans	50
3.2.5. Kütahya Mesireleri.....	51
3.2.6. Devrim Andıcı.....	51

3.3. YEREL BASINDA KÜTAHYA HALKEVİ.....	52
SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	54
EKLER.....	56
KAYNAKÇA	57
DİZİN	81

TABLOLAR LİSTESİ

Sayfa

Tablo 2.1:	Kütahya Halkevi Şubeleri ve Üye Sayıları.....	21
Tablo 2.2:	1935 Yılında Şubelere Kayıtlı Üye Sayısı.....	21
Tablo 2.3:	1937 Yılı Şubelere Kayıtlı Üye Sayısı.....	22
Tablo 2.4:	Kütahya Halkevi Başkanları	23
Tablo 2.5:	1935 Yılı Dil, Tarih ve Edebiyat Şubesi Faaliyetleri.....	25
Tablo 2.6:	1935 Yılında Dil, Tarih ve Edebiyat Şubesi Tarafından Verilen Konferanslar.....	27
Tablo 2.7:	1935 Yılı Güzel Sanatlar Şubesi Faaliyetleri	29
Tablo 2.8:	1935 Yılı Güzel Sanatlar Şubesi Sosyal Faaliyetleri	29
Tablo 2.9:	1937 Yılı Güzel Sanatlar Şubesi Faaliyetleri	30
Tablo 2.10:	1935 Yılı Spor Şubesi Faaliyetleri	31
Tablo 2.11:	1937 Yılı Spor Şubesi Faaliyetleri	32
Tablo 2.12:	1935 Yılı Temsil Şubesi Faaliyetleri	33
Tablo 2.13:	1937 Yılı Sosyal Yardım Kolu Faaliyetleri.....	36
Tablo 2.14:	1933 Yılı Halk Dershanesi ve Kurslar Şubesi Faaliyetleri	37
Tablo 2.15:	1937 Yılı Halk Dersanesi ve Kurslar Şubesi Faaliyetleri	37
Tablo 2.16:	1933-34 Yıllarında Çıkan Broşürler	38
Tablo 2.17:	1935 Yılı Kütüphane ve Yayın Kolu Sözlü Yayınları	39
Tablo 2.18:	1936 Yılı Kütüphane ve Yayın Kolu Faaliyetleri	40
Tablo 2.19:	30/06/1937-01/01/1938 Tarihleri Arasında Yapılan Faaliyetler	40
Tablo 2.20:	Kütüphane ve Yayın Şubesinin 1941 Yılı Faaliyetleri	41
Tablo 2.21:	Köycülük Şubesinin 1941 Yılı Faaliyetleri	42

Tablo 2.22:	1941 Yılında Diğer Şubelerle İşbirliği Yaparak Gerçekleştirdiği Faaliyetler	43
Tablo 3.1:	1935 Yılı Vilayet Gazetesi'nde Yer Alan Kütüphane ve Yayın Şubesi Tarafından Hazırlanan Yazılar	52
Tablo 3.2:	1937 Yılında Kütahya Gazetesi'nde Neşredilen Nutuk ve Konferanslar..	53
Tablo 3.3:	1937 Yılında Kütahya Gazetesinde Neşredilen Yazılar.....	53

KISALTMALAR LİSTESİ

A.A.	: Altı Aylık
B.C.A.	: Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi
C.H.P.	: Cumhuriyet Halk Partisi
C.H.P.G.S.	: Cumhuriyet Halk Partisi Genel Sekreterliği
Ç.R.Ö.	: Çalışma Raporu Özeti
Ç.R.	: Çalışma Raporu
F.R.	: Faaliyet Raporları
H.B.A.	: Halkevi Başkanlığı Arşivi
H.G.Y.N.Ç.	: Halkevi Geçen Yıllarda Nasıl Çalıştı?
H.H.	: Halkevleri ve Halkodaları
H.T.	: Halkevleri Tüzüğü
H.T.	: Halkevleri Talimatnamesi
H.Ö.	: Halkevleri Öğreneği
K.H.	: Kütahya Halkevi
M.	: Madde
S.S.	: Sicil Sureti
S.Y.	: Sayılı Yazı
T.B.M.M.	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
T.Y.	: Tarihli Yazı
Ü.Y.K.H.	: Ülkü Yolunda Kütahya Halkevi
Y.F.R.	: Yayın Faaliyet Raporu

TEZ METNİ

GİRİŞ

Faaliyet gösterdikleri 1932–1951 yılları arasında Türk kültürünü yaymaya, Türk inkılâbını kökleştirmeye ve milli birliği sağlamaya çalışan Halkevleri, ilk kez 1932’de 12 ilde birden açılmıştır. Şubeleri ve faaliyetleri halkevleri tüzüğüyle belirlenen bu kurumlar bir dönemin sosyal ve kültürel yaşamına önemli katkılar sağlamıştır. Halkevlerinin faaliyetlerinin kayıt altına alınması ve raporlar halinde sunulması, bu kurumlar ile ilgili önemli bir arşivin doğmasını beraberinde getirmiştir. O dönemin şartları gereği çoğu el yazısıyla kaleme alınan bu belgelerin özünü; 1. ve 2. altı ayda hazırlanan raporlar, halkevi üyeleri sicil tutanakları, CHPG.S.’ne gönderilen yazılar, karşılıklı yazışmalar ve halkevleri arasında özellikle sinema filmlerinin gösterilmesi üzerine, bu filmlerin gönderildiği veya teslim alındığına dair yazışmalar oluşturmaktadır

1932 yılı Haziranında açılan Kütahya Halkevi’nin konu edinildiği bu çalışma, bu kurumun 1937 yılına kadarki faaliyetlerini aydınlatmayı amaçlamaktadır. İlk bölümde Halkevlerine genel bir bakış yapılarak bu kurumların, kuruluşundan kapatılışına kadar ki geçen süreç özetlenmiştir. Bu çerçevede halkevlerinin şubeleri ve faaliyet alanları hakkında bilgi verilmiştir. İkinci bölümde Kütahya Halkevinin teşkilat yapısı başlığı altında Kütahya Halkevi başkanları, bazı senelere ait idari kadrolar, bir dönemin tanınmış simaları olan halkevinin kurucu üyelerinden bahsedilmiştir. Kütahya Halkevi’nin kuruluşu, teşkilat yapısı ve faaliyetleri, 1933, 1935, 1937, 1938 ve 1941 yıllarına ait faaliyet raporları esas alınarak, şubeler alt başlığı altında anlatılmıştır. Son olarak Kütahya Halkevi neşriyatı adlı bölümde, halkevinin önemli faaliyetleri arasında olan yayınlar üzerinde durulmuştur. Halkevinin çıkardığı, kitap ve broşürlere yer verilerek eserlerin kısa bir özeti yapılmıştır. Kütahya Halkevi’nden çıkan süreli bir yayın olmadığından bu bölüm eserlerle ve halkevi hakkında Vilayet Gazetesinde çıkan yazılarla sınırlı kalmıştır.

Araştırmanın Amacı

18 yıl boyunca faaliyet gösteren halkevleri 1951’de ilk kez kapatılışlarından bu yana değişik çalışmalarda değişik yaklaşımlarla tanımlanmaya ve işlevleri saptanmaya çalışılmıştır. Bu çalışmalarla, bir dönemin eğitim ve kültür hayatında önemli rol üstlenen halkevlerinin faaliyetlerinin aydınlatılmasına gayret edilmiştir. Ancak bu kurumların kuruldukları yerleşim birimlerinin kültür hayatına olan katkıları -şehir

ölçeğinde-henüz tamamen incelenmiş değildir. Başka bir ifadeyle 1932-1951 yılları arasında kurulan yüzlerce halkevinin büyük bir bölümü hâlâ araştırılmayı beklemektedir. Bu araştırma bu gerçekten hareketle 1932 Haziran'ında kurulan Kütahya Halkevi'nin 1932-1937 yılları arasındaki faaliyetlerini aydınlatmayı, dolayısıyla bu kurumun şehrin eğitim ve kültür hayatına olan katkılarına ışık tutmayı amaçlamaktadır.

Araştırmanın Önemi

Cumhuriyetin ilanından sonra halka inkılâpları anlatmak ve benimsetmek amacıyla açılan halkevleri, devlet ve halk arasındaki iletişimin sağlanması görevini yürütmüştür. Kısa zamanda yurdun dört bir yanını saran bu kurumlar devlet destekli bir eğitim seferberliğine girişmiş, bulunduğu yerin kültür merkezi durumuna gelmiştir. Halkevleri tüzüğü gereği, yapılan faaliyetlerin titizlikle kayıt altına alınması, raporlar halinde genel merkeze sunulması, halkevleri hakkında yapılan çalışmaların temelini oluşturan arşiv malzemesinin oluşmasını da beraberinde getirmiştir. Yerel tarih araştırmalarında özellikle Cumhuriyetin ilk yıllarına ait, bulunduğu yerle ilgili bilgiler içermesi, bu arşiv belgelerini değerli kılmaktadır. Bu bağlamda Kütahya Halkevi yıllık faaliyet raporları esas alınarak bu kurumun şehrin eğitim ve kültür hayatındaki rolü ortaya konulmuştur.

Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada, arşiv çalışması ve kaynak taraması yöntemleri kullanılarak, muhteva çözümlemesine gidilmiştir. Dönemin şartları gereği, çoğu el yazısıyla kaleme alınan çalışma raporlarını elde etmek için Cumhuriyet Halk Partisi Genel Sekreterliği, Halkevi Başkanlığı Arşivi ve Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi'nden yararlanılmıştır. Aynı zamanda Kütahya yerel basını da gözden geçirilmiş ve Kütahya Vilayet Gazetesi taranmıştır. Toplanan istatistikî verilerin analizi yapılmış, sayısal verilerin derlenip tablolaştırılması sağlanmıştır. Böylece Kütahya Halkevi'nin 1932–1937 yılları arasındaki faaliyetleri hakkında belgeler ışığında bilgiler verilerek, değerlendirmeler yapılmıştır.

Araştırmanın Kapsam ve Sınırlılıkları

Araştırmada aslında Kütahya Halkevi'nin 1932–1951 yılları arasındaki faaliyetlerinin incelenmesi hedeflenmiştir. Ancak bu 18 yıllık sürenin tamamını eldeki verilerden tespit etmek mümkün olmamıştır. Araştırmanın temelini oluşturan halkevi

Çalışma raporlarının sınırlılığı, araştırmanın kapsamını da daraltmıştır. 1932, 1933, 1935, 1937, 1938 ve 1941 yılına ait sadece bir şubenin faaliyet raporlarının varlığı, araştırmanın da bu tarihlerle sınırlı kalmasına neden olmuştur. Kütahya Halkevi'nin 1948'e kadar varlığını eldeki tek kaynaktan öğrenmekteyiz. Yazışma sayılabilecek bu belge bize halkevinin bu tarihlerde aktif olduğunu göstermektedir. Özellikle 1937 yılından sonra birkaç şubenin dışında faaliyet raporlarına ulaşamaması, araştırmanın 5 yıllık süre zarfındaki faaliyetlerinin ele alınmasını zorunlu kılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM
HALKEVLERİNE GENEL BAKIŞ (1932-1951)

1.1. HALKEVİNİN TANIMI

Mustafa Kemal, Cumhuriyetin kuruluşundan 1930 yılına kadar ülke ve toplum için gerekli olan birçok inkılâplar yapmış, hayatını adadığı milletini, devrim yapacağı bünyeyi, varacağı hedefi, gideceği yolu en ince ayrıntılarına kadar tespit etmişti. Ancak bu inkılâpların millete kazandırılması, milletin ruhuna sindirilmesi gerekmektedir. (Ergün, 1982:4) Bu amaç doğrultusunda uzun araştırma ve çalışmaların bir sonucu olarak doğan halkevleri; o günkü batıdaki örneklerinden gerek örgüt gerekse çalışma programları yönünden milli ve orijinal olmasından dolayı tamamen farklıdır. Halkevleri modern eğitim ülküsü doğrultusunda milli değerlerin işlenip yoğrulmasıyla, inkılâpların halk arasında kabul görmesi vazifesini üstlenen bir halk eğitim kuruluşudur. Cumhuriyetin kurulmasıyla kökten yenilenen Türk eğitim kurumları, bir taraftan yaygın eğitim kurumlarıyla inkılâpları genç nesle benimsetmeye çalışırken, diğer taraftan okul dışındaki gençliğin ve yetişkinlerin Cumhuriyet ülküleri doğrultusunda yetişmesi vazifesini halkevleriyle gerçekleştirmeye çalışmıştır. Milli şuuru kuvvetlendirme, halk kitleleri arasında kaynaşma sağlama, uygarca zevkler ve alışkanlıklar kazandırarak millet bütünlüğünü ve Türk kültürünü yükseltme amacı taşıyan faaliyetleriyle halkevleri bir döneme damgasına vurmuştur. Halkevlerinin kuruluşunu hazırlayan etkenleri dönemin siyasi ve sosyal koşullarıyla daha iyi açıklayabiliriz.

“Türkiye Eğitim Tarihi” içerikli kaynaklar incelendiğinde konumuz olan halkevleri; halk eğitimi hizmeti veren mahalli idare kuruluşları başlığı altında yer bulmaktadır. Ülkemizde kökü çok eskilere uzanan geleneksel bir halk eğitimi eylemi vardır. Bu süreç özel görüş ve anlayışlara göre dağınık, parçalı ve düzensiz bir şekilde günümüze değin devam ettirilmiştir. Bütün bireylerini okul eğitiminden geçirememiş, henüz gelişmemiş uluslarda kalkınmak ve ilerlemek için insana yönelmek ve insan unsurunu değerlendirmek gerekmektedir. Bir yandan bu alandaki boşluğu doldurmak öte yandan gelişen ve değişen eğitim ihtiyacını karşılamak üzere planlı, sistemli ve metotlu bir halk eğitimi uygulaması kaçınılmazdı (Kılınç,1968: 7). Nitekim yeni Türkiye Devleti’nin kuruluşu ile birlikte halkın içinde bulunduğu çetin problemlerin çözümünde onlara yardımcı olabilmenin tek yolunun eğitim olduğu görülmüş ve halk eğitimine özel önem verilmiştir. 1928 yılında yapılan harf devrimiyle halk eğitimi ülkemiz için kaçınılmaz bir zorunluluk haline gelmiştir. 1928- 1935 yılları arasında

yoğun bir eğitim etkinliğine girilmiş, halk eğitimi çalışmaları halkevlerinin açılmasıyla kurumsal bir nitelik kazanmıştır (Kılınç, 1968: 7).

1.2. HALKEVLERİNİN KURULUŞUNU HAZIRLAYAN SEBEPLER

1.2.1. Siyasal Sebepler

Halkevleri yönetmeliği, evlerin kuruluş gerekçesini şöyle izah ediyordu: "CHP'nin yaptığı büyük inkılâbın milletin ruhuna sindirilmesi lâzımdı. İnkılâp en derin manasıyla bütün varlığımızı yeni bir hayata ve yeni bir istikamete götürüyordu. Bu yeni görüşü halka telkin ederek, yeni zamanların anlayışına göre, milleti tek tek fertler halinden çıkararak onları görüş, anlayış ve yapıda bir birlik haline sokmak, onun iç varlığını inkişaf ettirmek ve benliğinin derinliklerinde kaynayan emsalsiz kıymetleri meydana çıkarmak, vazife idi. Partinin görüşüne göre milletin hususî vasıflarına uyacak yollardan yürüyerek her derecedeki resmî tahsil dışında onu bir halk terbiyesi ile yükseltmek elzemdi. Bunun için cemiyet hayatının ve kültür hayatının yeni anlayışlarla ve cemiyetimizin kendi unsurlarından kurulacak yeni ve millî bir teşekkülün çalışmasıyla beslenmesi düşünüldü. Bu fikir, Partinin 1931'deki üçüncü büyük kongresinde yapılan "Nizamnameye, Halkevlerinin sokulması neticesini verdi". Cumhuriyet Halk Parti prensiplerinin halka yayılmak istenmesi de, bu evlerin kurulmasının önemli nedenlerindendir (Ergün, 1982: 63). Ayrıca halkevlerinin kurulmasında Menemen olayı ve Serbest Fırka bunalımı gibi siyasi nedenler de vardır.

Atatürk, Serbest Fırka'nın kapandığı gün 3 aylık bir yurt gezisine çıkmış ve bu geziden ülkemizin içinde bulunduğu iktisadi ve toplumsal bunalımdan çıkabilmesine yönelik bazı çözüm yollarıyla başkente dönmüştür. Halkevlerinin kurulacağı da bu gezi sırasında kamuoyuna duyurulmuştu (Oral, 2006: 14). Bununla birlikte halkevlerinin resmen kurulma kararı 10- 18 Mayıs 1931 tarihleri arasında yapılan parti kongresinde alındı. Bu kurultayda 8 yıllık parti programının yerine yeni bir program hazırlandı.

Siyasi sayılabilecek diğer bir neden Türk Ocaklarının faaliyetleridir. Türk milliyetçiliğini yayma amacıyla kurulan Türk Ocakları aynı zamanda o döneme dek halk eğitim faaliyetlerinin de merkezi durumundaydı. 10 Nisan 1931'de Türk Ocakları'nın kendisini feshetmesine neden olan olaylar iki görüşe dayandırılmaktadır. Yaygın olan görüşe göre; Türk Ocakları'nın Türkiye sınırlarını aşan milliyetçilik

ideolojisinin dolaylı kapatıldığıdır. Bu görüşün aksi ise Türk Ocakları'nın CHP tarafından serbest fırka gibi siyasal bir tehdit, CHP iktidarına potansiyel bir alternatif olarak görülmesidir (Özsarı, 2002: 4). Böylece 10 Nisan 1931'de olağanüstü bir kurultayla Türk Ocakları kendisini feshetmiş, tüm gayrimenkullerinin CHP'ye devredilmesiyle halkevlerinin açılması için gerekli zemin hazırlanmış oldu (Özsarı, 2002: 4). Nitekim kısa zaman sonra kurulan halkevleri ilk faaliyetlerini bu binalarda gerçekleştirmeye başlamışlardır.

1.2.2. Kültürel Sebepler

Cumhuriyetin ilanından sonra kültürel alanda bir dizi inkılâplar yapıldı. Ancak yukarıda değindiğimiz siyasi gelişmeler yapılan inkılâpların halk tarafından tam olarak benimsenmediğini göstermektedir. Bu bakımdan inkılâpların halka mal edilmesi ve halkın eğitilmesi için halkın rahatlıkla çalışmalarına katılabileceği yaygın bir teşkilata ihtiyaç vardı. 1928'de halka yeni harflerle okuma yazma öğretmek amacıyla bir yaygın eğitim kurumu olarak Millet Mektepleri açılmıştır. Fakat bu kurumlardan istenilen verimlilik alınamamış olmalı ki, millet mekteplerinden daha geniş ve daha kapsamlı bir kurum olarak halkevleri kurulmuştur (Gümüsoğlu, 1990: 38-39). Yetişkin eğitimi meselesi o dönemde sadece Türkiye'nin gündeminde olan bir mesele değildi. 1930'larda birçok Avrupa ülkesinde bu tarzda eğitim merkezleri kurulmuştu. Özellikle İtalya, Almanya ve orta Avrupa ülkelerindeki deneyimler, bu tür eğitim merkezlerinin başarısına örnek teşkil ediyor ve Türk aydınları için ilham kaynağı oluyordu (Karaömerlioğlu, 2006: 10).

Öte yandan Türkiye ilk çağlardan beri birçok medeniyetin geliştiği bir coğrafya üzerindeydi. Anadolu'da eski medeniyetlerden kalma çok sayıda tarihi değere sahip eser vardı. Bunların korunması, meydana çıkarılması ve gelecek nesillere aktarılması için sistemli çalışan bir teşkilatın gereği hissedilmekteydi. Kaldı ki, Osmanlı döneminde Anadolu'da tarihî kıymeti olan pek çok eserin yağma edilerek yurt dışına kaçırıldığı bilinmekteydi. Ayrıca sanatı geliştirmek, sanatkârı himaye altına almak, sağlıklı ve gürbüz nesiller geliştirmek, köyle şehir arasındaki kültürel ve ekonomik farklılıkları gidermek, halkı hurafelerden kurtarıp onları modern bir zihniyetle yetiştirmek, yeni rejim için tehdit unsuru olabilecek bazı düşüncelerin gelişme olanağı bulduğu çeşitli

sivil toplum örgütlerini kontrol altında tutmak gibi unsurları da halk evlerinin kültürel manada kuruluş sebepleri arasında saymak mümkündür (Yeşilkaya, 1999: 70).

1.3. HALKEVLERİNİN AÇILIŞI, TEŞKİLAT YAPISI, ŞUBELERİ VE FAALİYETLERİ

1.3.1. Açılışı

Halkevlerinin örgütlenmesi, denetimi ve çalışmalarıyla ilgili olarak CHP tarafından bir yönetmelik yayınlanmıştır. Bu yönetmelikte halkevlerinin kuruluş amaçları altı ilke doğrultusunda; vatandaşlar yetiştirmek, ulusal karakteri yükseltmek, güzel sanatları, ulusal kültürü ve bilimsel çalışmaları desteklemek, güçlendirmek olarak açıklanır. Aynı yönetmeliğe göre Türkiye ulusal kültür kurumları kurmak yönünden batılı ülkelerin gerisinde kalmıştır. Bu açığı kapatmak için kurulan her halkevinde lisan, edebiyat, tarih, güzel sanatlar, tiyatro, spor, sosyal yardım, halk dershaneleri ve kurslar, kütüphane ve yayın, köycülük ile müze ve sergi şubelerinden oluşan çalışma kolları oluşturulmalıydı. Bunun üzerine CHP vilayet merkezleri tarafından çeşitli merkezlerde halkevi açmak için hazırlıklara başlanmış, yaklaşık 9 aylık bir hazırlık evresinden sonra ilk kez 10 Şubat 1932 de Türkiye'nin çeşitli yerlerinde ve özellikle büyük ve orta büyüklükteki 14 kentte birden halkevi açılmıştır. Bu iller; Adana, Ankara, Afyon, Aydın, Bursa, Çanakkale, Denizli, Diyarbakır, Eskişehir, İstanbul, İzmir, Konya, Samsun ve Van'dır (Çeçen,1990: 13).

Halkevleri kuruluşundan hemen sonra ülke genelinde hızla yayılmıştır. Cumhuriyet Halk Fırkası genel sekreterliği tarafından halkevlerinin kuruluş yıldönümlerinde yayınlanan halkevleri faaliyetlerine dair raporlar ve diğer kaynaklara göre halkevlerinin 1932- 1951 yılları arasında ülke genelindeki dağılımı şu şekildedir. Başlangıçta 14 vilayette açılan halkevleri 24 Haziran 1932 de açılan 20 halkeviyle 34'e yükselmiş, bu sayı 1933'de 55, 1934'de 80, 1935'de 103, 1936'de 136, 1937'de 167, 1938'de 210, 1939'da 373'e çıkmıştır. 1940'ta halkevi kurulamayan mahalle ve köylerde halkevlerini küçük bir çekirdeği olan ve benzer çalışmalar yürüten halkodaları açılmıştır (CHP,1940: 3). Böylece Demokrat Parti'nin iktidara geldiği 1950 yılına gelinceye dek halk evlerinin sayısı biri Londra'da olmak üzere, toplam 478'e; halkodalarının sayısı ise 4322'ye yükselmiştir (Çeçen,1990: 13).

1.3.2. Teşkilat Yapısı, Şubeleri ve Faaliyetleri

Cumhuriyet Halk Partisi halkevleri öğreneği, halkevlerinin örgüt yapısı hakkında bilgi vermektedir. 1. Maddeye göre, partinin ilkelerine bağlı olarak çalışan halkevlerinin faaliyetlerine, partiye üye olan ya da olmayan herkes katılabilir. Halkevleri yönetim kurulunda çalışabilmek, partiye üye olmayı gerektirir. 2. Maddeye göre halkevlerinin açılmasını parti genel yönetim kurulu, kurulması ve düzenlenmesini de bulunduğu yerin il, ilçe veya nahiye parti yönetim kurulu sağlar. 3. Maddeye göre, Ankara'daki halkevlerinin başkanı parti genel yönetim kurulu tarafından seçilir. 4. Maddeye göre, halkevleri 9 şubeye ayrılmıştır: 1-) Dil, Tarih ve Edebiyat, 2-) Araştırma ve Kurslar, 3-) Gösterit, 4-) Spor, 5-) Sosyal Yardım, 6-) Halk Dershaneleri, 7-) Kitap Saray ve Yayın, 8-) Köycülük, 9-) Müze ve Sergi (CHP;1938 H.Ö., M.35).

Halkevleri yönetim kurulları yılda iki defa parti genel sekreterliğine şubelerin çalışmaları hakkında bilgi gönderir. Bu raporun bir örneği de yöredeki parti yönetim kuruluna verilir (CHP:1938 H.Ö., M.35).

1.3.2.1. Dil, Edebiyat ve Tarih Şubesi

Halkevleri öğreneğinde şubenin ilk görevi, çevrenin genel bilgisini yükseltmeye yarayacak konularda konuşmalar ve konferanslar yapmak olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca Türk Dili'nin bugünkü yazı ve edebiyatta kullanılmayan, fakat halk arasında yaşayan kelimeleri, terimleri, eski milli masalları, atasözlerini araştırıp toplamak; anane ve adetlerini incelemek dergi çıkararak veya çıkarılmakta olan dergiler aracılığıyla bu çalışmaları yayınlamak, yeni yetişen gençler arasında yetenekleri desteklemek ve onların ilerlemeleri için gerekli çareleri aramak bu şubenin görevleri arasındadır (CHP:1938, H.Ö., M.35-37) . Bulundukları yerde Türk Dil Kurumu'nun üyesi gibi olduğu belirtilen dil ve edebiyat şubeleri, öz Türkçenin derlenmesi ve yayılması için çalışmıştır. Halkevleri dil komitelerince 3 sene içinde (1932-36) derlenen fişler Türk Dili Tetkik Cemiyeti tarafından incelenmiş, bunlardan 40 bin tanesi muteber bulunmuştur. Aynı zamanda TDK.'na halkevleri tarafından 100 bin kadar folklor derlemesi gönderilmiştir. Birçok halkevi mensubu köy köy dolaşarak halk dilinde yaşayan atasözlerini toplamış bunları yöredeki halkevi dergisinde yayınlarak yok olmaktan kurtarmıştır. Türkçe olmadığı düşünülen köy ve sokak adlarına dair

incelemeler yapılmış, bunlardan bazıları Türkçeye çevrilmiştir. 1934’de çıkan soyadı kanununun önemini kavrayan halkevleri, halka bu konuda rehber olmuştur. Bu komitelerin yaptığı en önemli işlerden biri Türkçenin bilinmediği bazı yörelerde Türkçe öğretmek amacıyla okuma yazma kursları açmasıdır (Özsarı, 2002: 8).

Dil ve Edebiyat Şubesi’nin diğer önemli faaliyeti kitap neşriyatıdır. 1932-1939 yılları arasında sırasıyla genel, sosyal ilimler, edebiyat, tabikî ilimler, tarih coğrafya konulu yayınlarda; 1939’dan sonra ise daha çok tarih, coğrafya konulu kitapların sayılarında artış görülmüştür (Yeşilkaya, 1999: 84).

1.3.2.2. Güzel Sanatlar Şubesi

Musiki, resim, heykeltıraş, mimarlık, süsleme sanatları gibi alanlarda sanatçı ve amatörleri bir arada toplamak, genç yetenekleri korumak, halk için genel müzik akşamları düzenlemek, halkın musiki zevkini arttırmak, güzel sanatlar kursu açmak, halkın millî marşları ve şarkıları öğrenmesine yardım etmek, milli bayramlarda marş ve türkülerin milletçe bir ağızdan söylenmesini temin etmek, köylerde ve aşiretlerde söylenen milli türkülerin nota ve sözlerini, milli oyunların ahenk ve tarzını tespit etmek bu şubenin görevleri arasındadır (Yeşilkaya, 1999: 84). Bu şube, çalışmalarını resim, musiki, mimari, heykeltıraşlık ve diğer Türk süsleme sanatları üzerinde yoğunlaşmıştır. Profesyonel sanatçılar eşliğinde kurslar açılmış ve yarışmalar vasıtasıyla halka duyurulmuş, halkın sanatla ve sanatçıyla ilgilenmesi sağlanmıştır. Yine CHP tarafından 1938-1943 yılları arasında memleketin tanınmış ressamı ülkenin değişik yörelerine gönderilerek o yörenin güzelliklerini tablolara dökmeleri sağlanmıştır (Özsarı, 2002: 14).

1.3.2.3. Spor Şubesi

CHP halkevi raporlarında sporla beden terbiyesi işi, halkevlerinin doğuşunda milli kültür davasının bir kolu olarak ele alınmıştır (CHP, H.T., 1932: M.25). Şubenin kuruluş amaçları; milli sporlarımızı, rakslarımızı ön planda tutarak bunların unutulmuş olanlarını diriltmek, yaşamakta olanlarını ilerletmek ve dar muhitlerden çıkararak millileştirmektir (CHP, H.T., 1932: M. 25)

Beden terbiyesi ve jimnastik hareketleri, güreş, atlı cirit, raks, eskrim, deniz sporları, dağcılık, kayak, bisiklet, spor gezileri, ziyaretler, müsabakalar, atletizm, voleybol, basketbol, tenis, gülle atma ve beden terbiyesi şubenin faaliyetlerindendir. Hemen bütün halkevleri kendi muhitlerindeki imkân ve vasıtalarla göre bu sporlardan birkaçı ile meşgul olmuşlardır. Çalışma talimatnamesine göre, halkevlerinin yalnız kendi mensupları arasında spor müsabakaları yapılmasına müsaade edilmiştir (CHP, H.T., 1932: 7).

Spor şubesinde folklor de önemli yere sahiptir. Folklorun millileşmesinde halkevlerinin rolü büyüktür. Halkoyunu; milli oyun, milli raks şeklini bu süreçle almıştır. Ulusal raksların yanında zevkli garb danslarını salon dansına dönüştürme çalışmaları yapılmıştır (Yeşilkaya,1999: 91).

Halkevlerinde oynanacak milli raksların seçiminde kadın ve erkeğin bir arada olması tercih sebebidir. 1940 tarihli talimatnamede “ yerli ve milli ” rakslar; asli kıyafet, saz türkü ve edalarıyla teşvik edilmeli ve halkevleri müsamerelerinde bunlara yer verilmelidir. Bu rakslarda bilhassa kadınlı ve erkekli beraber oynananları tercih edilmelidir” (CHP,H.T.,1932, M.26) denilmektedir.

1.3.2.4. Temsil Şubesi

Tiyatro sanatına heves ve yeteneği olan kadın ve erkek üyelerden bir temsil grubu oluşturmak, umumî idare heyetince temsil edilecek ve yeniden teklif ettirilecek piyesler temin etmek temsil şubelerinin görevleri arasına girer (Özsarı, 2002: 9). Halkevleri bu temsil şubeleri sayesinde sahneye çıkmanın vaktiyle ayıp telakki edildiği bir çok muhitlerde bu sanat şubesinin kuvvetli amatörlerini yetiştirmiştir. Bunlardan devlet konservatuarına gelerek, muvaffakiyet kazananlar olmuştur (CHP., H.H., 1932: 9).

Tiyatronun temsil kudreti göz önüne alındığında tiyatro gibi önemli bir sanat dalında yetenek sahibi olanları çağdaş Türkiye'nin değerlendirmemesi düşünülemezdi. Nitekim halkevleri açılırken Ankara'da yapılan ilk törende Ankara Halkevi'nde Behçet Kemal Çağlar'ın “Çoban” adlı piyesi davetlilerin önünde oynanmış ve büyük alkış almıştır (Özsarı, 2002:9). Halkevlerinin önemli bir işlevi de Türk İnkılâbını halka aktarmak (Oral, 2006:7) olduğundan, halkevlerinin açılışını takip eden yıllarda dönemin

en önde gelen yazarları inkılâbı anlatan çok sayıda tezli piyes yazmışlardır. Bu piyesler halkevleri aracılığıyla amatör ve profesyonel sanatçılar tarafından temsil edilmiştir. Seçilen piyeslerde inkılâbı yayma ve telkin etme ve modern hayatı özendirme ilkeleri aranmıştır (Özsarı, 2002: 9).

Halkevi temsil şubelerinin en önemli görevlerinden biri de kadın sanatçılar yetiştirmektir. Başlangıçta temsillerde rol alacak kadın sanatçı bulunmadığı durumlarda, bu sorun önce bayan öğretmenler, sonra Cumhuriyetin modern okullarında yetişen genç kızlar ve halkevlerinin sahnelerinde yetişen kadın sanatçılar vasıtasıyla giderilmiştir. Bu konuda 1935 yılına ait faaliyet raporunda şöyle denilmiştir: “Karşı komşu kapısına geçerken dört yanına bakıp sıkılan eşsiz kabiliyetli Türk kadınına halkevi sahnesinde alafranga nağmeler teganni etmek müyesser olmuştur” (CHP, 103 H.G.Y.N.Ç., 1935: 44).

1.3.2.5. Sosyal Yardım Şubesi

Esas vazifesi halkevinin bulunduğu bölgede hakiki surette yardıma muhtaç kimsesiz kadınlar, çocuklar, dullar, düşmüş ihtiyarlar ve hastalar gibi vatandaşlar hakkında şefkat ve yardım duygularını uyandırmak ve yükseltmek olan halkevleri sosyal yardım kolları şubesi (CHP, H.H.,1932:32), halkevlerinin 9 çalışma kollarından biridir. Özellikle 2. Dünya Savaşı günlerinde halkevleri faaliyetlerinde ön plana çıkmış olduğu dikkati çekmektedir. Bu yıllarda halkevlerinin merkez yayın organı Ülkü’de “Bu konuda daha iyi nasıl hizmet verilebilir?” Sorusunu yanıtlamaya çalışan yazılara sıkça yer verilmiştir (Oral, 2006: 8).

Sosyal yardım şubeleri hayır cemiyetlerini destekleyen, bir taraftan da onların henüz erişemedikleri yerlerde, yerlerine geçerek onların vazifelerini de doldurmaya çalışan bir kurumdur. Nitekim çalışma raporları da bunu göstermektedir. 1939’da 45870 yoksul hastaya yardım etmiş olan halkevleri sosyal yardım şubesi, 1940’da 52967 hastaya bakmıştır (CHP, H. H.,1932: 9).

1.3.2.6. Halk Dershaneleri ve Kurslar Şubesi

Halkevleri Çalışma Talimatnamesi'ne göre, açılan dershane ve kursların çokluğunu, çeşitliliğini ve mahiyetini 6 bölümde toplamak mümkündür:

1-Türkçe kursları

2-Fizik, kimya elektrik gibi müspet ilimlerin tatbikatlı kursları

3-Pratik hayat sahasına giren meslekler ve küçük sanat kursları

4-Güzel sanatlara ait kurslar

5-Yabancı dil kursları

6-Okullarda ikmale kalanları yetiştirme kursları (CHP: 1932, H.H.,1932:10).

Ayrıca ceza evlerinde yatan mahkûmlara yardım eli uzatılarak bu mahkûmlar için ilkokul bitirme, ortaokul bitirme vb. kurslar açılarak topluma kazandırılmaya çalışılmıştır. “1940 yılında 172 halkevi 472 dershane açmış, bu derslere 22551 yurttaş devam etmiştir. Bu, halkevi başına 131 kişi demektir. Bu dönem, halkevleri hayatında en verimli devredir” (CHP: 1932, H.H.,1932:10).

1.3.2.7. Kütüphane ve Yayın Şubesi

Her halkevinin bulunduğu yerde bir kütüphane ve bir okuma odası açmak zorunludur. Talimatnamede en az 3 şubesi olan bir halkevinin, bir şubesinin muhakkak kütüphane ve yayın şubesi olması gerektiği belirtilmiştir. “Bu kütüphaneler genel sekreterlikten vekâletlerden ve birçok müesseselerden gönderilen mahallindeki eski kütüphanelerden iltihak eden şahsi koleksiyon ve kütüphanelerin devrinden gelen halk evlerince beğenilip satın alınan kitaplarla zenginleştirilmelidir” denilmektedir. Talimatnamede kütüphane ve yayın şubesinin geniş çalışma konuları şu şekilde sıralanmıştır: 1- Okuma odaları açılması, 2- Seyyar kütüphaneler tertibi, 3- Dergi çıkarmak (CHP: 1932, H.H.,1932:11).

Halkevi yayınları ayrı bir araştırma konusudur. Nitekim halkevlerinden günümüze ulaşan en önemli miras halkevleri neşriyatıdır. Halkevi dergileri yayınlandıkları dönemde bir yandan CHP'nin görüşlerini yaymaya çalışırken, diğer taraftan yayınladıkları yörenin sosyal, kültürel, ekonomik durumu ile ilgili bilgiler

verirler. “Folklor açısından dergiler zengin bir kaynak oluştururlar. Özellikle 1960’lı yıllardan itibaren toplumun aydın sınıfını oluşturan simalarının halkevi dergilerinde görev almış, makaleler yazmış kişilerden oluştuğu görülmektedir” (Güz,1995:3). 1931-1950 dönemine damgasını vuran CHP’nin görüşlerini yaymak amacıyla da kurulan halkevleri, partiyle doğrudan ya da dolaylı olarak ilişki içerisinde yayınlarını yürütmüşlerdir (Güz, 1993: 5).

Halkevi yayın organı olarak Şubat 1933 de yayınlanmaya başlayan Ülkü Dergisi, şüphesiz bu dergiler arasında en önemlisidir. Ülkü, genel merkez tarafından çıkarılmakla birlikte, diğer halkevleri tarafından çıkarılan dergiler için yol gösterici olmuş, kimi zaman onları eleştirmiş, kimi zaman kutlamış ve teşvik etmiştir. Ülkü, diğer dergiler üzerinde şemsiye görevi üstlenmiştir. İlk sayısında derginin çıkış amacı açıklamış, yayın politikası belirlenmiş, halkevleri ve onu kuran partinin görüşlerini yaymak üzere çıkarıldığı üstünde durulmuştur (Güz, 1995: 19). Halkevleri Ülkü adıyla 10 yıl boyunca 77 dergi çıkarmıştır.

Ülkü halkevi dergisi Ankara Halkevi tarafından çıkarılmıştır. 1932-1936 devresinde 103 halkevi’nin nasıl çalıştığını ele alan bir yayında şu kayıtlar yer almaktadır: “İnkılâp heyecanını yaymak parti prensiplerini telkin etmek halkevi merasimini toplu olarak bildirmek gibi birkaç mühim vazifeyi bir arada yapmak yüzünden bütün memleket okuyucularına birden sarmasına ve fethetmesine henüz gayreti ve münderecatı kâfi gelmemiş olan bu mecmua, memleketin ülkülü ve bilgili değerlerini yazı ailesi içinde toplayarak bir örnek ideal mecmuası olmak yolundadır” (C.H.P, 103 H.G.Y.N.Ç, 1935: 25).

Anadolu’nun değişik il ve ilçelerinde yayınlanan dergilerinin bir kısmı kısa ömürlü olurken, bazıları da 1950 ye kadar yayın hayatını sürdürmüştür. II.Dünya savaşının getirdiği zorlukların ve ekonomik sıkıntıların yoğun şekilde yaşandığı yıllarda bir çok dergi kağıt sıkıntısı, ödenek yetersizliği nedeniyle kapanmıştır. Halkevi dergileriyle ilgili yapılan araştırmalarda halkevlerinin kurulduğu 1931 ve kapatıldığı 1951yılları arasında 57 halkevi dergisinin yayınlandığı tespit edilmiştir (Güz, 1995: 5).

“Halkevleri ve onlara bağlı olarak yayınlanan dergiler 20 yıla yakın bir süre faaliyetlerini devam ettirildiler. Demokrat Parti’nin iktidara gelmesinden sonra 11 Ağustos 1951’de yayınlanan 5830 sayılı kanunla, halkevlerinin malları hazineye

devredildi. Halkevlerinin kapatılmasıyla birlikte dergiler de kapandı” (Güz, 1995:20). Kütüphane ve yayın şubesi, bu dergilere kaynaklık etmekle beraber, dergi çıkaramayan halkevlerinin küçük çapta yayın faaliyetlerini de yürütmüştür. Bunlar arasında günlük pratik bilgileri içeren el kitabı, bir kısmı ciddi bilimsel özellik taşıyan eserler de bulunmaktadır. Araştırmamızın konusu olan Kütahya Halkevi yayın şubesi faaliyetleri de bu kategoridedir.

1.3.2.8. Köycülük Şubesi

Halkevi çalışma talimatnamesinin 104–112. maddeleri, köycülük şubesinin çalışma esaslarını içerir. Köycülük kollarının temel amacı; köylerin toplumsal, kültürel ve hijyenik açıdan gelişimini sağlarken, şehirlilerle köylüler arasında karşılıklı saygı ve dayanışmayı geliştirmektir. Bu amaca ulaşmak için köycülük kolları üyeleri, köylere gitmeli, tiyatro gösterileri sunup, köylüyü aydınlayabilecek her türlü girişimde bulunmalıydı. Bazı köyler yakın çevredeki komşu köyler için örnek olarak seçiliyordu. Tüm bu girişimlerin amacı, genel olarak başarılı ve eğitilmiş köylülerin sayısını arttırmaktı (Çeçen, 1990: 127).

Halkevlerinin faaliyetlerini sürdürdüğü dönemde Türkiye nüfusunun dörtte üçünden fazlasının köylerde yaşadığı düşünülürse, bu şubeye verilen özel önem anlaşılmaktadır. Nitekim halkevi kurabilmek için dokuz kolun en az üçü mevcut olmak zorundaydı. Bu kollardan biride köycülük koludur (Ergün, 1982: 93). Köycülük kolu halkevlerinin en faal kolu olarak düşünülmüştür. Halkevlerinin açıldığı yıl ülke çapında toplam üye sayısı 2098 iken, 1940 yılında bu rakam 154.000 olmuştur. Aynı yıl köycülük kolu üyeleri, Türkiye genelinde 2000 den fazla köy ziyaretlerinde bulunmuşlardı ki, bu köy ziyaretlerinin kolların en önemli faaliyeti olduğunu göstermektedir (Tütengil, 1969: 11-12). Köy gezilerinin en önemli amaçlarından birisinin şehirli aydınlarla köylüler arasındaki uçurumu kapatmak olduğu belirtilmekteydi. Hem coğrafi, hem kültürel açıdan ayrı olan bu iki kesimin, birbirlerini tanımaları ve tamamlamaları bu yolla sağlanacaktı. (Çeçen, 1990: 134). Köylülerin sağlık koşullarının iyileştirilmesi de köy gezilerinde daima önemli bir yer tutuyordu. Köycülük kolları köylerdeki faaliyetler dışında, köylülerin şehirlere gelmeleri durumunda da, onlara buralarda yardım edeceklerdi (Tütengil, 1969: 11-12).

Halkevlerine ek olarak 1939 yılında halk odaları kuruldu. Halkodaları halkevlerinin köylerdeki yansıması olarak düşünülmüştü. Böylece köycülük kolları üyeleri, amaçlanan faaliyetleri kesintisiz bütün bir yıl boyunca sürdürmüş ve bir anlamda köylerin denetimlerini sağlamış oluyorlardı (Karaömerlioğlu, 2006: 62).

Köycülük faaliyetleri ile ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında Halkevlerinin köycülük faaliyetlerinin çoğunun kültürel alanla sınırlı kaldığı görülür. Bunun nedeni asıl değişmesi gereken toplumsal ve iktisadi yönlerden sorunların kültürel gelişmeyle çözülebileceği düşüncesinin hâkim olmasıydı. Dolayısıyla halkevleri köycülüğü köylülerin dış görünüşünü değiştirme çabasının ötesine gidememiş, kırsal kesimde yaşamı pek değiştirememiştir. Sonraları köy enstitülerinde yer alan aydınların ve iktidar çevrelerinin köycülük faaliyetlerini önemli ölçüde etkilediği söylenebilir (Karaömerlioğlu, 2006: 82).

1.3.2.9. Tarih ve Müze Şubesi

1930’lu yıllarda faaliyet gösteren Milli Eğitim Bakanlığı ve onun geniş teşkilatlı Müzeler ve Eski Eserler Umum Müdürlüğü, ayrıca üniversitelerin Tarih ve Arkeoloji gibi bölümlerin yanında, halkevlerinde müze, tarih ve folklor kollarına neden ihtiyaç duyulmuştu? Bu sorunun cevabını Ülkü Dergisi’nde Necip Ali’ye ait bir makalede bulabiliriz: “Dünyanın ilk medeniyetlerine beşik olmuş sevgili yurdumuzun kökünde yüzlerce asrın biriktirdiği nihayetsiz defineler mevcuttur. İtirazı mümkün olmayan bir hakikattir ki Türkiye toprakları kadar bu hususta zengin ve çeşitli medeniyetlere yurt olmuş hiçbir memleket gösterilemez. Bugün dünyanın en büyük müzelerini zenginleştiren eserler maalesef saltanat devrinde memleketimizden aşırılmıştır. Ancak Hamdi Bey merhumun şahsi teşebbüsleriyle devlet eski eserleri kurmaya başlamış ve diğer memleketlerde asar-ı atika araştırılması ve bulunması usulleri ne ise bizde de aynı usuller kullanılmaya başlanmıştır. Fakat bugün her yerde memleket gençliğinin asar-ı atika ile alakadar olmasının kültür bakımından ne büyük kıymet ve ehemmiyeti olduğu aşikardır. İşte halkevi halk nazarında asar-ı atika için bu kıymet ve alakayı temin etmek istiyor” (Ülkü,1933: 20).

“Buradan da açıkça anlaşılacağı gibi halkevleri müze, tarih ve folklor kolunun kuruluşu ve uğraştığı konular CHP programında belirtilmiştir . Bunları şu şekilde

özetlemek mümkündür: Milli tarihimiz için faydalı neşriyat yapmak, muhitlerindeki tarihi abideleri korumak, tarihî kıymeti olan eski yazılar, ciltler, tezhipler, divanlar, minyatürler, çiniler, halılar, nakışlar gibi millî kültür vesikalarıyla eski milli kıyafetler ve diğer milli etnografya vesikalarını toplamaya çalışmak suretiyle mahallî müzelerin zenginleşmesini sağlamaktır. Bu şube aynı zamanda sevgi işleriyle de alakadar olmaktadır. Bu şube vasıtasıyla çevrede ve memleketin diğer taraflarında bulunan sanatkârların eserlerinin teşhir edilmesi sağlanmış, sanatçıların eserleri halka tanıtılmıştır” (CHP:1936, H. T., M.44-47).

Tarih ve müze şubesinin ikinci ve geniş bir çalışma alanı da folklordur. Bir taraftan halk dilinde yaşayan zengin halk bilgilerini derlemek, öbür taraftan folklor ve etnografya bakımından değeri olan maddi eserleri, halkı teberrulara teşvik ve satın almak yoluyla toplamak ve bunların düzgün kayıtlarını tutmaktır. Bir çok halkevi topladığı eserlerle kendi müzesini kurmuş, civardan toplanan tarihî eserler şehirdeki devlet ve halkevi müzelerinde koruma altına alınmıştır. Tarihî gezilerle, halkın tarih bilinci geliştirilmeye çalışılmıştır (Özsarı, 2002:17). 1944 yılına gelindiğinde 405 halkevinden ancak 90 tanesinde tarih ve müze kolu kurulmuştur. Bunun nedenini şubenin çalışma zorluğuyla açıklayabiliriz.

1.4. HALKEVLERİNİN KAPATILMASI

“Demokrat Partinin 1946 seçimleriyle meclise girmesiyle halkevi çalışmalarında önemli bir gerileme başladı. Her ne kadar Cumhuriyet Halk Partisi yöneticileri, halkevlerinin siyaset dışı kurum olduğunu söyleseler de, bu kurumların daha çok, Cumhuriyet Halk Partisi ve partiye yakın teşekküllerin toplantılarına sahne olması ve belli bir partinin yan kuruluşu görüntüsünden kurtulamaması yüzünden, halk zamanla halkevlerinden uzaklaşmaya başladı” (Karpat, 1968: 305). Halkevlerinin bir siyasal partiye bağlı kuruluşlar olması tek parti döneminde sorun yaratmazken, çok partili demokrasiye geçiş ile beraber büyük bir sorun olarak ortaya çıktı. İktidara bir başka siyasal partinin de gelebileceği düşüncesi, halkın önemli bir kesiminin halkevlerinden uzaklaşmasına yol açtı (Çeçen, 1990: 34). Öte yandan bilindiği gibi halkevleri ilk açıldığında, faaliyetlerine Türk Ocakları binasında başlamıştı “10 Mayıs 1949’da yeniden açılan Türk Ocakları, kendi binalarına halkevlerinin kanun dışı yollarla

el koyduğunu ileri sürerek bu binaları geri istedi” (Ölçen, 1992: 16). Bu arada halkevi bütçesi de sorun oldu. Artık çok partili döneme girildiğinden, karşıt partililer devletin bütçesinden halkevlerine ödenek ayrılmasına karşı çıkmış, bazı il ve ilçelerde belediye yönetimi, başka partilerin eline geçince, halkevlerine yaptıkları yardımları kesmiştir. Kesilen ödenek halkevlerinin faaliyetlerinin yapılamamasına neden olmuş, kolların adı var, kendileri yok duruma gelmiştir. Demokrasiye geçişle başlayan bu gelişmeler halkevlerini yavaş yavaş geriletmiştir. Yeni dönemin koşullarında halkevlerine yeni bir yapı kazandırılmayışı, bu geniş örgütün geçmişin kuruluşu olarak kalmasına ve değişen koşullara ayak uyduramamasına neden olmuştur (Ölçen, 1992: 20-22).

Demokrat Parti ödenek yokluğu gerekçesiyle 18 Haziran 1950 de ilk olarak Londra Halkevi’nin faaliyetlerini durdurmuştur. Bu tarihten sonra kamuoyunda halkevleriyle ilgili tartışmalar daha da artmıştır. Nitekim Demokrat Parti milletvekilleri tarafından TBMM’ye sunulan halkevlerinin ve bazı halk partisi gayrimenkullerinin hazineye iadesi hakkındaki kanun layihası, 9 Ağustos 1951 tarihinde açık oylamaya sunulmuş ve layiha, mecliste bulunan 365 milletvekilinden 352’sinin olumlu oyuyla geçmiştir. Yasa 11 Ağustos 1951 tarihli resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu yasa sonucunda halkevleri binalarına ve binalardaki mallara resmen el konulduğu ve bunlar hazineye iade edildiği için, halkevleri de fiilen çalışamaz hâle gelmiş, başka bir deyişle kapanmıştır. Halkevleriyle ilgili gelişmeler Türk basınında da yer almıştır. Atatürk ilkeleri doğrultusunda yayın yapan basın, alınan kararı ve uygulanmasını eleştirirken, iktidar yanlısı gazete ise halkevlerine karşı girişilen bu hareketi savunmuştur (Çeçen,1990: 255-256).

İKİNCİ BÖLÜM
KÜTAHYA HALKEVİ'NİN AÇILIŞI, TEŞKİLAT YAPISI, ŞUBELERİ VE
FAALİYETLERİ

2.1. AÇILIŞI

24 Haziran 1932’de açılan Kütahya Halkevi’nin açılışına halkın büyük bir kısmı katılmış, merasimde vilayet matbaası sahibi Halil Kadri Bey, ağır ceza reisi Sadık Bey ve matbaa müdürü Nuri Bey konuşma yapmışlardır. Merasimde halkevinin açılış maksadı izah edilmiş, muallim Asım bey “Halkevleri Açılırken” adlı şiiri okumuştur. Kuruluşla ilgili en önemli belge açılışın 1. yıl dönümü münasebetiyle yayınlanan “Ülkü Yolunda Kütahya Halkevi ” adlı eserdir. Eserde Kütahya Halkevi’nin kuruluşundaki manzara, şubelerin açılış tarihi ve 1 yıl içindeki faaliyetleriyle anlatılmıştır (Ü.Y.K.H., 1933: 1).

Kütahya Halkevi’nin dil, tarih ve edebiyat, güzel sanatlar, temsil, spor, sosyal yardım, halk dersaneleri ve kurslar, kütüphane ve yayın, köycülük olmak üzere 9 şubesi açılmıştır (CHPG.S., 1932-1935: 74-75). “Ülkü Yolunda Kütahya Halkevi” adlı eserde açılışla ilgili olarak şu kayıtlara yer verilmiştir: “ Halkevleri bütün memleket evladının aynı çatı altında aynı iradeye doğru yürüyerek, yekdiğerini sevmesi, tanınması ve bütün evladını kucaklayan aynı ülkü aynı heyecan ile memleket için çalıştıran, sarsılmaz ve ayrılmaz bütünlük doğuran bir kutlu yuvadır” (Ü.Y.K.H., 1933: 2).

Ayrıca eserde Kütahya Halkevi’nin bundan sonraki faaliyetleri hakkında da bilgi verilmektedir. “Bu memleketin, şimdiye kadar düşünülmemiş, akla gelmemiş birçok kültür hazineleri, halkevlerinin türlü araştırmalarıyla meydana çıkacaktır. Bu memleket halkı arasında asırlardan beri söylenen, millî melodiler, havalar halkevlerinin uyanık ve müteşebbis gençlerinin eliyle musiki tekniğinin ölçüsünden geçecek ve beynelmilel, ebedî, bestesi olacaktır. Halkevleri memleketimizin tarihi, eski eserleri, musiki üzerinde kıymetli tetkikler yaparak tükenmez hazinelerde memleketimizi zenginleştirecektir (Ü.Y.K.H., 1933: 4).

2.2. TEŞKİLAT YAPISI

24 Haziran 1932 de açılan Kütahya Halkevi’nin müze ve sergi şubesi dışında, tüm şubelerde faaliyete başladı. Üye sayısına bakılacak olursa faaliyet raporlarında halkevine kayıtlı üyelerin sayısındaki artış ya da azalma halkevi başarısını gösteren bir ölçüt olduğundan, bir aylık bir zamanda ulaşılan üye sayısı Kütahya Halkevi’nin başarısı açısından önemlidir.

Tablo 2.1: Kütahya Halkevi Şubeleri ve Üye Sayıları

Şube Adı	Açılış Tarihi	Üye Sayısı
1.Dil, Tarih,Edebiyat	19 Temmuz 1932	50
2.Güzel Sanatlar	19 Temmuz 1932	49
3. Spor	14 Temmuz 1932	65
4.Temsil	2 Temmuz 1933	33
5.Sosyal Yardım	19 Temmuz 1932	129
6.Halk Dershaneleri ve Kurslar	19 Temmuz 1932	109
7. Kütüphane Ve Yayın	19 Temmuz 1932	60
8. Köycülük	19 Temmuz 1932	224
Toplam		719

Kaynak: B.C.A.1933 Yılı F.R.,1933:2.

1935 yılına gelindiğinde üye sayısı aşağıda tablodaki gibidir.

Tablo 2.2: 1935 Yılında Şubelere Kayıtlı Üye Sayısı

Şube	Üye Sayısı
Dil, Tarih ve Edebiyat	28
Güzel Sanatlar	68
Temsil	51
Spor	90
Sosyal Yardım	134
Halk Dershanesi ve Kurslar	25
Kütüphane ve Yayın	12
Köycülük	224
Toplam	632

Kaynak: B.C.A.1935, K.H 1935 Yılı Ç.R.Ö

Tablo 2.3:1937 Yılı Şubelere Kayıtlı Üye Sayısı

ŞUBE ADI	ÜYE SAYISI
Dil, Tarih ve Edebiyat	29
Güzel Sanatlar	72
Temsil	83
Spor	107
Sosyal Yardım	129
Halk Dershaneleri ve Kurslar	69
Kütüphane ve Yayın	152
Köycülük	252
Toplam	893

Kaynak: B.C.A:1937, K.H 1937 Yılı Ç.R.Ö

1937 yılına gelindiğinde üye sayısı tabloda da görüldüğü artış göstermiştir. Özellikle kütüphane ve yayın şubesinin üye sayısındaki artış dikkat çekicidir. Bunu konferans ve okuma-yazma faaliyetlerine verilen ağırlıkla açıklamak mümkündür.

2.2.1. Halkevi Başkanları

Halkevi tüzüğüyle belirlendiği üzere halkevi başkanları idarî heyet tarafından seçilmekteydi. Kütahya Halkevi başkanlarına bakıldığında bunların şehrin ileri gelen eğitimli kişiler olduğu görülmektedir. Özellikle Halil Kadri ismi öne çıkmaktadır. Kurucu başkan olmasının yanında başkanlık yapmadığı dönemlerde de halkevinde aktif rol oynamıştır. Bunun yanında dikkat çeken bir diğer nokta, örneği fazla görülmeyen kadın halkevi başkanıdır. Sadece emekli bir öğretmen olduğunu öğrendiğimiz Fatma Dural bu konuda Kütahya halkevi'nin öne çıkmasına neden olmuştur. Aşağıdaki Kütahya Halkevi başkanlarını gösteren tablo, muhtelif tarihlerdeki yazışmaların altındaki imza sahiplerinin tespit edilmesiyle oluşturulmuştur.

Tablo 2.4: Kütahya Halkevi Başkanları

Yıllar	Halkevi Başkanları
1932-1935	Halil Kadri
1936	Nuri Erman
1937-1939	Fatma Dural
1940	Selahattin Cemal Kutman
1941	Emin Toktar
1942	Emin Atacı
1943-1944	Zihni Kutlu
1945	Hamdi Halit Yener
1946	Talat Çini, Remzi Ergene
1947	Remzi Ergene

Kütahya halkevi başkanlarından Selahattin Cemal Kutman, Kütahya halkevi'nin kuruluşundan itibaren aktif rol üstlenmiştir. 1904 Geyve doğumludur. Darülfünun Eczacı Mekteb-i Alisi mezunudur. 1929 yılında partiye girmiş ve halkevi başkanlığı yaptığı 1939 yılına kadar partinin il teşkilatlanmasında çeşitli görevlerde çalışmıştır. Parti namına bulunduğu görevlerin çoğunluğunu sportif faaliyetler oluşturmaktadır. Fransızca bilen Kutman, eczacılık mesleğini serbest olarak yapmıştır. Halkevi reisliğine seçildiğinde belediye azalığından, ticaret odası başkanlığından ve spor bölgesi asbaşkanlığından istifa ederek bu göreve başlamıştır (B.C.A., S.S. 30/11/1939).

Kütahya Halkevi kurucu üyelerinden Hamdi Yener 1905 yılında İstanbul'da doğmuştur. Berlin Fernschule Teknik Enstitüsü'nden 1940 yılında mezun olan Yener'in mesleği müteahhitliktir. 1936 yılından itibaren aralıksız olarak halkevinde çeşitli komite başkanlıklarında görev almış Almanca bildiği için halkevi lisan kurslarında da hocalık yapmıştır (B.C.A, S.S. 15 /07/1944).

2.3. ŞUBELERİ VE FAALİYETLERİ

Kütahya Halkevi şubelerinin tamamının 1932 tarihinde açıldığı görülür. Müze ve sergi şubesi dışında tüm şubelerle faaliyet gösteren Kütahya Halkevi faaliyetleri, yönetmeliğe uygun şekilde belirlenmiş, şube başkanları da mesleğine uygun şubelerde faaliyet göstererek, verim arttırılmaya çalışılmıştır.

2.3.1. Dil, Tarih ve Edebiyat Şubesi ve Faaliyetleri

19 Temmuz 1932'de açılan bu şubenin üye sayısı 50'dir. 1933 yılı faaliyet raporuna göre halkevinde gerçekleştirilen muntazam toplantılarda ilmî ve tarihî hasbıhallerin yapıldığı görülmektedir. Dil, tarih, edebiyat kolunun genel amaçları düşünüldüğünde, Kütahya Halkevi'nde yapılan faaliyetlerin bu amaçların paralelinde yürütüldüğü söylenebilir.

1933 yılı faaliyet raporuna göre Kütahya Halkevinin aynı yıl içersinde şu faaliyetleri yaptığı görülmektedir:

1-Dede Korkut masallarını izahlı okuma programı yapılmıştır.

2-Kütahya'da çalınan ve söylenen kıymetli türkülerin tamamı toplanmış ve Kütahya Gazetesi'nde neşredilmiştir.

3-Köylerde gezinti yapılmış ve türkülerin ağıt edilmesi sağlanmıştır.

4-Kütahya'da söylenen ve yaşayan sözlerin, kelimelerin tamamen toplanarak Ankara Dil Cemiyeti'ne gönderilmesi (bu kelimelerin adedi 2500ü bulmuştur) sağlanmıştır.

5-Anadolu'nun eski hizmetine dair bazı ecnebi eserlerden tercümeler yapılmış ve Kütahya Gazetesi'nde neşredilmiştir.

6-Friky ve Eti medeniyeti üzerine yazılar yazılmıştır.

7-Dilimize dair tarihimizin eskiliği, Cumhuriyet devrindeki tarih telakkisine dair müteaddit konferanslar verilmiştir (Ü.Y.K.H., 1933:5).

1935 tarihli faaliyet raporunda ise yapılan faaliyetler şöyle sıralanmaktadır:

1-Dil devrimi için harç ve araç toplamak, ileride hazırlanacak Büyük Türk Sözlüğü için kaynak almak maksadıyla 500 kadar kelime toplanmıştır.

2-Dilimizin gramer yapısının yükseltmek ülküsüyle açılan sentaks (nahru) anketleri üstünde yapılan çalışmalar dahilinde 30 masal toplanmış, 20 kadarı fişlere geçirilmiştir.

3-Kılavuz komisyonunun verdiği “Her Gün Beş Kelime” listesi çoğaltılarak gazete almayanlara ve üyelere dağıtılmıştır.

4-Osmanlıcadan Türkçeye türlü karşılıkların kullanış yerlerini belirterek, yaymak dileğiyle bir dil kursu açılmıştır.

5-Devrimin türlü yönlerini olduğu gibi dil, tarih ve edebiyatımızın geçirdiği büyük değişiklikleri aydınlatan konferans, söylev ve aytalar verilmiştir. (yayın ve sosyal yardım koluyla birlikte verilen bu sözlü yayınların sayısı 60’ı bulmaktadır)

6-2 Eylül Dil Bayramı, gündüz ve gece büyük ilgililer topluluğu ile kutlanmıştır. Gündüz lise öğretmeni Eflatun Güney, gecede lise direktörü Kazım Gürpınar, Atatürk’ün Türk Devrimi’ni türlü yönleriyle anlatmışlardır. Bu günün programına yalın dille, yamalı dil arasındaki ayırımı aksiyon halinde gösteren “Zor Nikâh “ gösteriye konulmuştur.

7-Çavdarhisar örenleri gezilmiş ve Kütahya tarihi için incelemeler yapılmıştır. Antik izlere dair araştırmalar yapılmış, Kütahya tarihine ait maddeler, belgeler toplanmıştır (B.C.A:1935, K.H 1935 Yılı Ç.R.Ö, No1208,1).

Tablo 2.5: 1935 Yılı Dil, Tarih ve Edebiyat Şubesi Faaliyetleri

Dil,Tarih ve Edebiyat Şubesi	Komite		Şube	
	Toplantı Sayısı	Katılan Kişi	Toplantı Sayısı	Katılan Kişi
	8	27	3	45

Kaynak: B.C.A:1935, K 1935 Ç.R., No1208:1

1938 yılında yayınlanan 1937 yılı ikinci altı aylık rapora göre dil, edebiyat ve tarih kolu çalışmaları şu şekildedir:

1- Millî bayramlarda ve büyük günlerde yapılan toplantıları canlı ve hareketli bir suret kazandırmaya, millî heyecanlar sıcak tutulmaya çalışılmıştır.

2- Halkın kültür seviyesini yükseltmek, halkı inkılâp fikirleriyle şuurlandırmak, Kemalist prensiplerle ruhlandırmak için 36 konferans ve hitabet tertip edilmiştir.

3- Türk ruhunu, Türk zevkini sonsuzlaştıran halk şiirleri toplanmış ve mahallî gazetede neşredilmiştir.

4- Halk dilinde yaşayan söz cevherlerini derleme işi devam ettirilmiştir.

5- Kütahya mesireleri, mesire eğlenceleri ve mahalli oyunlar tespit edilmiş ve gazetede uzun bir tefrika halinde neşredilmiştir.

6- Tarihi izler korunmaya, tarihî vesikalar toplanmaya devam edilmiştir. Bu amaçla komite üyelerinden Mustafa Yeşil tarafından “Kütahya Tarihi” adında bir eser neşredilmiştir (B.C.A:1937, K.H 1937 Yılı Ç.R.Ö, No:989.829.1,4).

Tablo 2.6: 1935 Yılında Dil,Tarih ve Edebiyat Şubesi Tarafından Verilen Konferanslar

Konu	Yazar	Tarih	Açıklama
Cumhuriyet ve İnkılâp	Hayri Aksoy	30/10/1935	Cumhuriyet Bayramı
İnkılâbın Önemi	Talip	30/10/1935	Cumhuriyet Bayramı
Cumhuriyet Ne Yaptı?	Osman Ünver	30/10/1935	Cumhuriyet Bayramı
Cumhuriyet Ne Yaptı?	Hasan	30/10/1935	Cumhuriyet Bayramı
Eski Durumla Yeni Devrimize Toplu Bakış	Safa	30/10/1935	Cumhuriyet Bayramı
Cumhuriyete Karşı Özlü Duygular	Ali Rıza	30/10/1935	Cumhuriyet Bayramı
Cumhuriyet Ne Yaptı?	Alaattin	30/10/1935	Cumhuriyet Bayramı
Devrimizin Özlülüğü	Mehmet	30/10/1935	Cumhuriyet Bayramı
Hastane Temel Atma Merasimi Münasebetiyle	Dr. N. Seçkin	30/10/1935	Cumhuriyet Bayramı
Tifo ve Korunma Yolları	Dr. Sait Keskin	23/11/1935	Halkevinde
Artırım Yedi Günün Anlamı	Kazım Gürpınar	14/12/1935	Müsamerede
Yerli Malı	Arif	14/12/1935	Sinemada
Endüstrileşme	Alaattin	14/12/1935	Sinemada
Ulusal Artırım	Safa	14/12/1935	Sinemada
Yerli Malı	Talat	14/12/1935	Sinemada
Özgür Ekonomi	Orhan	14/12/1935	Sinemada
Millet İktisadiyatı	Kazım	14/12/1935	Sinemada
Yerli Mallarımız	Ali Rıza	14/12/1935	Sinemada
Ekonomisel Ödevimiz	Hamdi Mengüç	18/12/1935	Halkevinde
Hava Tehlikesi Karşısında Korunma Şekilleri	Yzb. Ferit	18/12/1935	Halkevinde

Kaynak: B.C.A:1937, K.H 1937 Yılı Ç.R.Ö, No:989.829.1,4.

Tabloda görüldüğü gibi, 1935 yılı içinde verilen toplam 20 konferanstan 8'i Cumhuriyet ve Türk İnkılâbı hakkındadır. Bunda, millî şuuru kuvvetlendirme, halk kitleleri arasında inkılâpların özümsemesini, gerek gençlerin, gerekse yetişkinlerin Cumhuriyetin ülkeleri doğrultusunda yetişmesini sağlama düşüncesi etkili olmuştur.

2.3.2. Güzel Sanatlar Şubesi ve Faaliyetleri

Bu şube teşekkül ettiği tarihten başlayarak düzenli olarak çalışmalar yapmıştır. Haftanın belli günlerinde halkevindeki musiki salonunda egzersizlerine devam etmekle beraber, birçok gecelerde konserler vermiştir.

Bu şubenin hedefi alafranga musiki zevkinin memlekette yerleşmesini sağlamaktır. Bunun yanında şehir ve köylerde halk arasında yaşayan mahallî 6 zeybek havası ve birçok türkülerin besteleri tespit edilmiştir. Cumhuriyetin 10. Yıl Marşı'nın en küçük çocuklara varıncaya kadar bütün memleket halkına öğretilmesinde büyük emek vermiştir (Ü.Y.K.H.,1933:5).

1935 tarihli “103 Halkevi Geçen Yıllarda Nasıl Çalıştı?” isimli eserde Kütahya ile ilgili kısımda güzel sanatlar şubesinin o dönemki faaliyetinin kısa bir özeti vardır. Burada bu komitenin 3 halk sazı gecesi düzenlediği, küçük bir salon orkestrası kurduğu, 12 kişiye musiki kursu açtığı, iki konser verdiği, kurulan orkestranın bütün törenlere katıldığı, yerel havalardan 20 tanesini notaya aldığı bilgilerine yer verilmiştir (C.H.P. G.S., 103 H.G.Y.N.Ç, 1932-1935:74-75).

1935 Senesi faaliyet raporlarında şubenin çalışmalarıyla ilgili olarak şu bilgilere yer verilmiştir:

1- *Halk Saz Faaliyetleri*: Ulusal müziğe araç ve harç verecek olan halk musikisini canlı ve Türk'ün iç uyumunu gösteren türkü, koşum ve deyişlerimizi unutturmamak için türlü vesilelerle saz ve söz geceleri düzenlenmiş, dil bayramı, parti kurultayı, kurtuluş günlerinin kutlanmasına ayrı bir önem verilmiştir.

2- *Modern Müzik Faaliyetleri*: Halkevinde verilen gösteritlerin müzik faaliyetlerini yönetmek ve ayrıca modern müziğin tadını halka sunmak için küçük bir salon orkestrası oluşturulmuştur. Bir piyano, iki keman, bir mandolin ve bir flütten ibaret olan bu orkestra, 20 gösterit müziğiyle eşlik etmiş “Çınar, Himmetinoğlu” gibi müzikli piyeslerin beste kısmını yönetmiştir. Bundan başka orkestra büyük artistik eserlerde iki ayrı konser vermiştir.

3- *Orkestra İçin Yeni Elemanlar*: Kapasite bakımından elverişli bulunan gençler teşvik edilerek, açılan müzik kursunda yetiştirilmeye çalışılmıştır (K.H.1935 Yılı F.R:1935:43-44).

Tablo 2.7: 1935 Yılı Güzel Sanatlar Şubesi Faaliyetleri

Güzel Sanatlar Şubesi	Komite		Şube	
	Toplantı Sayısı	Katılan	Toplantı Sayısı	Katılan
	4	10	8	70

Kaynak: K. H.1935 yılı F.R:1935,43-44.

Tablo 2.8: 1935 Yılı Güzel Sanatlar Şubesi Sosyal Faaliyetleri

Faaliyet	Sayı	Katılan
Kongre	2	130
Balo	2	600
Şölen	4	410
Nişan ve Nikah Töreni	4	701
Çaylı Danslar	5	590
Gösterit	3	1700
Konser	2	1000
Sinema	-	-
Konferans	8	1700
Birlikte Yapılan Toplantılar	20	13400

Kaynak: B.C.A., 103 H.G.Y.N.Ç, 1932-1935: 74-206-217.

Tablodan anlaşıldığı gibi, Güzel Sanatlar şubesinin 1935 yılındaki faaliyetleri kapsamında gösterit, konser ve konferans türü etkinliklere olan rağbet, diğerlerine göre daha yüksektir. Bu da, söz konusu etkinliklerin halk tarafından daha ilgi çekici bulunmasından kaynaklanmış olmalıdır.

Şubenin 1937 senesi faaliyetleri şu şekilde belirtilmektedir:

1- Şubeye ait bandonun repertuarı zenginleştirmeye çalışılmaktadır.

2- Yeniden tesis edilen salon orkestrası Cumartesi ve Pazar günleri öğleden sonra ulusal günler ve eğlence geceleri için muayyen bir programla konserler hazırlamıştır.

3- Salon orkestrasına bir de flüt eklenmiştir.

4- Lise talebelerinden oluşan bir gruba iki ve üç sesli şarkılar öğretilmiş bu suretle saz ve ses konserlerinin ilerlemesi sağlanmıştır (B.C.A:1937, K.H 1937 Yılı Ç.R.Ö., No: 989.829.1:4).

Tablo 2.9: 1937 Yılı Güzel Sanatlar Şubesi Faaliyetleri

Faaliyet	Faaliyet Sayısı	Katılan
Konser	1	400
Resim Sergisi	1	100

Kaynak: B.C.A:1937, K.H. 1937 Yılı Ç.R.Ö., No: 989.829.1:4.

2.3.3. Spor Şubesi ve Faaliyetleri

Spor şubesinin faaliyetleri daha çok güreş, futbol, avcılık gibi branşlarda yoğunlaşmıştır. Şubenin 1933 yılındaki faaliyetleri şöyledir:

1- *Güreş:* Halkevi içinde güreşler için salon ayrılmış, muntazam surette güreşler yapılmıştır. Eski bir spor olduğu için büyük rağbet görmüştür.

2- *Futbol:* Kütahya sporlarının vilayet muhtelif taraflarına giderek maç yapmaları sağlanmış, buna binaen Tavşanlı'da bir müsabakaya katılmıştır. Tavşanlı Halkevi Spor Şubesi sporcuları'da Kütahya'ya gelmiştir. Aynı şekilde Eskişehir'de bir müsabaka gerçekleşmiştir. Kütahya'lı sporcularının forma, ayakkabı, top, bayrak gibi lüzumlu teçhizatları halkevi tarafından karşılanmıştır. Kütahya'ya stadyum yapılması için halkevi bütçesine 1300 lira tahsilat konmuştur. Cumhuriyet Bayramı'nda Ankara'daki maç ve geçiş resmine katılmak üzere yirmişer kişilik iki sporcu kafilesi gönderilmiştir,

3- *Avcılık:* Kütahya Halkevi, spor işleri arasında avcılığa çok ehemmiyet vermiş av gezintileri ve avcılar bayramları tertip etmiştir. 1932 Eylül'ündeki bayrama 90 avcı, 1933 yılındaki bayrama ise 120 avcı iştirak etmiştir. Bu bayramlar Porsuk Çayı kaynağında tertip edilmiştir (Ü.Y.K.H.,1933:6).

Spor şubesinin 1935 yılındaki faaliyetleri şu şekilde gerçekleşmiştir:

1- Spor şubelerinden futbol ve güreş üzerinde çalışan kulüp ve elemanlarının tekâmülü için elden gelen yardım ve teşvik yapılmış, bu örgütlerin güçlenmesi için her türlü aracın hazırlanmasına çalışılmıştır.

2- Köycüler koluna bağlı bir atlı kol oluşturularak üç gezi tertip edilmiştir. Güreş için halkevi salonu tahsis edilmiştir. Ayrıca 1935 yılı faaliyet raporuna göre Kütahya Mevlevihanesi'nin kapalı güreş yeri olarak kullanıldığı bilgisi de yer almaktadır. (B.C.A: K.H., 1937 Yılı Ç.R.Ö. 1937:38).

3- Sporun hakkıyla canlanıp, gelişmesinde ihtiyaç duyulan stadın yapılması için bir yandan resmi girişimlerde bulunulmuş, bir yandan da halkevi bütçesinden kaynak ayrılmıştır (B.C.A., K.H 1937 Yılı Ç.R.Ö. 1937:38).

4- Millî güreş kaptanı Salim Bey, iki kez şehre gelişinde halkevi güreşçileriyle meşgul olmuş, egzersiz yaptırmıştır. Halkevi güreşirleri eski şampiyonlardan Teğmen Münir'in nezareti altında da çalışmıştır,

5- Spor komitesi başkanı ve üyelerden toplam 3 kişinin ilden ayrılması dolayısıyla tekrar seçim yapılmış, bu komite yeni baştan faaliyet yollarını çizmiştir (B.C.A., K.H 1937 Yılı Ç.R.Ö., 1937:47).

Tablo 2.10: 1935 Yılı Spor Şubesi Faaliyetleri

Spor Şubesi	Komite		Şube	
	Toplantı Sayısı	Katılan	Toplantı Sayısı	Katılan
	5	22	11	400

Kaynak: B.C.A., K.H. 1935 Yılı Ç.R.Ö.,1935: 47.

Kütahya Halkevi'nin 1937 senesi ikinci altı aylık çalışmasını anlatan raporda, şubenin altı aylık çalışması şube başkanı tarafından özetlenmiştir. Şube başkanı Selahattin Kutman'ın özetlediği altı aylık çalışma raporundan şu sonuçlar çıkmaktadır:

“ Haziran 1937 ayında verilmiş olunan altı aylık çalışma raporunda kulüplerin birleştiği ve yakında stadyum inşasına başlanacağı belirtilmiş, bu sayede spor faaliyetlerinin daha intizama gireceği kanaatinde bulunmuştur” (B.C.A:1937, K.H 1937 Yılı Ç.R.Ö., 47).

Tablo 2.11: 1937 Yılı Spor Şubesi Faaliyetleri

Spor Şubesi	Komite		Şube	
	Toplantı Sayısı	Katılan	Toplantı Sayısı	Katılan
	4	10	1	63

Kaynak: B.C.A., K.H 1937 Yılı Ç.R.Ö., 1937:47

2.3.4. Temsil Şubesi ve Faaliyetleri

Temsil şubesinin, faaliyetlerini gerçekleştirebilmesi için 300 kişi alan, Kütahya halkevi salonunda mükemmel bir sahne yaptırılmakla işe başlanmış, sahnede temsil komitesiyle, mektepler ve dışarıdan gelen mümtaz heyetler tarafından temsiller ve müsamereler verilmiştir.

1932 yılı Cumhuriyet Bayramı'nda temsil komitesi "Mavi Yıldırım" ve "Şer'îye Mahkemesinde" piyeslerini başarıyla temsil etmiştir. Lisenin halkevi sahnesinde verdiği "İstiklal" ve "Yarım Osman" piyesleri de çok alaka ve heyecan uyandırmıştır. Temsil komitesinde bilhassa muallim hanım ve beylerin bu sahadaki muvaffakiyetli çalışmalarının olumlu sonuçları olmuştur. Komiteye fırkanın gönderdiği piyeslerden başka dram ve komedi nevinden de eserler temin edilmiştir (CHPG.S.,103 H.G.Y.N.Ç, 1932-1935:74-75).

Kuruluşunun ilk birkaç yılında güçlü bir varlık gösteremeyen, parlayıp sönen kol, milletvekili Nahit Uluğ'un verdiği destekle 1935 yılı ortalarında canlanmış ve az zaman içinde en önemli çalışma şubesi hâlini almıştır.1935 senesi faaliyet raporunda şubenin çalışmalarıyla ilgili şu bilgilere yer verilmiştir:

1-Sahnenin dekor ve ışık tertibatı kola bağlı üyeler tarafından tertip edilmiş, kolda öğretmen ve işyarlardan başka serbest meslek sahiplerinin de görev aldığı ve sanat bakımından büyük başarılar gösterdikleri görülmüştür.

2-Sahne 10 eser, 20 defa gösterilmiş, bu eserler arasında "Çınar, Himmetinoğlu ve Kör", büyük ilgi uyandırmıştır.

3-Halkevinde gösterilerin sıklaştırılması, gösteri kolunun yani temsillerde hazırlık evresinde sahnenin boş bırakılmaması için liselilerden faydalanılmıştır. Bu

suretle gösteri kolu ve liseliler tarafından bu yıl içinde 10 eser 20 defa gösterilmiştir (B.C.A., K.H 1935 Yılı Ç.R.Ö.1935:3).

Tablo 2.12: 1935 Yılı Temsil Şubesi Faaliyetleri

Gösterilen Piyeler	Gösterim Tekrarı	Tarih	İzahat
Kürsüden Uzakta	3	23,24,25/Nisan/1935	Halkevi
Bir Mahkumun Son Günü	2	26/Nisan/1935	Liseliler
Gömdüğüm O Cihan	2	11/Haziran/1935	Halkevi
Himmetinoğlu	2	21,22/Eylül/1935	Halkevi
Himmetinoğlu(Kört Köyü)	1	13/10/1935	Halkevi
Zor Nikah	1	26/Eylül/1935	Halkevi
Çınar	2	28,30/Ekim	Halkevi
Kızıl Çağlayan	2	01/Şubat/1935	Liseliler
Kör	2	19/Ekim/1935	Halkevi
Kör	1	11/Ekim/1935	Öğretmen
Kürsüden Uzakta	1	14/Aralık/1935	Liseliler

Kaynak: B.C.A., K.H. 1935 Yılı Ç.R.Ö.1935: 45.

Kütahya Halkevi 1935 yılı faaliyet raporunda ayrıca eserlerin halkta uyandırdığı etkiye de yer verilmiştir. Bunlardan bazıları şu şekildedir:

“Himmetinoğlu: Eser her türlü halk kiplerini artistik bir objektif altında çok canlı olarak ifade ettiği için seyirciler bu kahramanların şahsında aralarında yaşadıkları insan örneklerini bulmuş ve bunun verdiği heyecanla esere üstün bir ilgi gösterilmiştir. Ayrıca eser şehirdeki etkiyi köylüler üzerinde de bırakmış ve Altıntaş Nahiyesi’nde 20 köyden merkeze toplanan halk da, bu temsile karşı aynı alakayı göstermiş ve bunu duyan diğer nahiyeler, kolu köylerine çağırmışlardır” (B.C.A.,K.H. 1935 Yılı Ç.R.Ö.,1935:43).

“Çınar: Devrim konularını tablo ve ışık halinde sunan bu eserin, seyircilerin görsel zevkini tatmin ettiği vurgulanmış, ancak halk zevkine ve düzeyine göre ayarlanmış olsaydı etkilerinin daha büyük olacağı ifade edilmiştir” (B.C.A., K.H. 1935 Yılı Ç.R.Ö., 1935: 45).

“Kör: Sosyal problemlerden dedikoduyu anlatan eserin tez yönünden kuvvetli olduğu vurgulanmış, ilgi ve ahlaki etkilerinin görüldüğü ifade edilmiştir. Gösteritlerin dil, yayın, modern müzik zevkinin aşılmasını kolaylaştırması bakımından köylüleri de ilgi ile toplamak adına, köycülük koluna en güçlü desteği sağladığı ifade edilmektedir” (B.C.A., K.H. 1935 Yılı Ç.R.Ö., 1935: 45).

“Gösterit kolu başkanının ve üyelerinden bir kaçının 1937’nin altı ayı içinde şehirden ayrılması hasebiyle, ilk 3 ay içinde geniş bir faaliyet icrasına imkan görülmemiş, ancak işin teslim alındığı 20.10.1937 tarihinden itibaren planlı bir çalışmaya geçilmiştir. İlk önce “İstiklal” piyesi, onu takiben “Taş Parçası” piyesleri temsil edilmiş ve halk tarafından beklenen ilgiyi görmüştür. Halkevlerinin açılış günü olan 20 şubat gününde temsil edilmek üzere, “Tırtıllar” piyesi seçilmiş, rolleri dağıtılmış ve aynı hafta içinde ilk provası yapılmıştır” (K.H.1937 Yılı 2.A.A.F. R.,1937: 2).

1937 gösterit kolu başkanı Nurullah Arıkök imzalı komitenin bu faaliyetlerini açıklayan raporda, temsillerde kadın unsurunun ön plana çıkarılması ile ilgili olarak şu ifadeler yer verilmektedir: “Temsil heyeti üyelerinden bilhassa kadın unsurunun gösterdikleri çekingenliğin, son zamanlarda ulusal ve kültürel davaya karşı bir sevgi ve isteğe dönüşmüş olduğu ve temsil vermekteki müşkülâtı doğuran bu en mühim amilin ortadan kalkmış olduğu memnuniyetle görülmektedir” (K.H.1937 Yılı 2.A.A.F.R., 1937: 2).

21.05.1941 tarih ve 39 sayılı Kütahya Halkevi’nden CHP Genel Sekreterliği’ne gönderilen yazıda, köylerde sinema filmi göstermek için film istendiği öğrenilmektedir. Cevaben yazılan 14.06.1941 tarihli yazıdan, bu teşebbüsün desteklendiği ve film gönderebilecekleri sonucu çıkmaktadır. Ancak makine, makineyi kullanacak zat, bu işi idare edecek kimselerin, maksada tamamıyla hizmet edebilecek kabiliyette ve gönderilen filmlere hasar vermeden iade edebilecek vaziyette bulunmaları şartı konmuştur (CHP H.B.A. 14.06.1941 8.361135 S.Y.).

Yazışmalar esas alındığında filmlerin bir hat üzerinden geçtiği anlaşılmaktadır. Afyon- Kütahya- İzmir- Balıkesir- Çanakkale- Bandırma- İzmit- Bursa- Mustafa Kemal Paşa hattını takip eden filmler, en çok beş gün süreyle gösterilmekte ve bir sonraki

halkevine gönderilmektedir. Filmler gerek teslim alındığında, gerek teslim edildiğinde, genel sekreterliğe yazıyla bildirilmek zorundaydı (C.H.P. H.B.A:1942, 8-52610 S.Y.).

Yazışmalardan anlaşıldığı kadarıyla 09.12.1942’de “Kile Verilen Renkler” filmi; 06.02.1942’de “Donanmamızın Malta Seyahati”; 06.07.1946’da “CHP Olağanüstü Kurultayının Açılışı”, “Kadınlarla Röportaj”, “Erkeklerle Röportaj” adlı üç film; 19.08.1946’da “Sümerbank’ın Çalışması” adlı filmler teslim alınmıştır (CHP H.B.A:1942, 6/7/1942,6/7/1946,19/8/1946 T.Y.).

2.3.5. Sosyal Yardım Kolu Şubesi ve Faaliyetleri

Şube, Kütahya’nın yoksul çocuklarına yardım etmeyi ve mekteplerde okuyan kimsesizlere destek olmayı, köylerden gelen ve halkevine müracaat eden hastaların muayenesini, reçetelerinin yaptırılmasını kendine iş edinmiştir (Ü.Y.K.H.,1933:7).

Şube’nin faaliyetleri 1933 yılı faaliyet raporlarında şöyle belirtilmektedir:

1- 2 sıhhi konferans verilmiş, 8 sıhhi makale yazılmıştır.

2- Yoksulların devamlı bir surette muayene ve tedavisi için halkevinde poliklinik açma çalışması tamamlanmıştır (Ü.Y.K.H.,1933:7-8).

1935 yılındaki kayıtlara göre şubenin yaptığı faaliyetler şöyle sıralanmıştır:

1-İl merkezi hekimlerinin iştirakiyle halkevi’ne halk için bir poliklinik açılmıştır. Burada her gün ve belli saatlerde müracaat eden hastalara bakılmıştır.

2-Köycüler ve gösterit kolu, birlikte Altıntaş Halkevi’ne giderek 160 köylü hastaya evlerinde bakmış, halka kinin dağıtmış, sağlık hakkında öğütler vermiştir.

3-Halka ve öğretmenlere mahsus olmak üzere CHP ve halkevi ile Öğretmenler Birliği binasında ve Derviş Paşa Okulunda zehirli gazlar hakkında konferanslar verilmiş, son defa halkevinde yapılan tifoya dair bir konuşma Kütahya Gazetesi’nde neşredilmiştir.

4-Yoksul halk ve bilhassa köylülere yardım olmak üzere, reçeteleri halkevi hesabına yaptırılmıştır (K.H. 1935 Y.F.R.,1935:3).

1937 yılı faaliyet raporuna göre komitenin başkanı Muhlis Gökna’r’dır. Bu tarihteki faaliyet raporuna bakıldığında şu sonuç çıkmaktadır: Geçen tarihlerde

halkevinde açılan muayenehane ödenek sıkıntısı çekmektedir. Bu sıkıntılardan dolayı görevini tam anlamıyla yapamamıştır. Sosyal yardım koluna tahsis edilen otuz liranın muayenenin devamının sağlanmasının yanında hangi alanlarda kullanıldığı belirtilmiştir (K.H. 1937 Y.F.R.,1937:3).

Tablo 2.13: 1937 Yılı Sosyal Yardım Kolu Faaliyetleri

Sosyal Yardım Kolu	Komite		Şube	
	Toplantı Sayısı	Katılan	Toplantı Sayısı	Katılan
	3	14	2	50

Kaynak: B.C.A.,K.H. 1937 Y. F. R.,1937:3.

2.3.6. Halk Dershaneleri ve Kurslar Şubesi ve Faaliyetleri

19 Temmuz 1932 tarihinde teşekkül etmiş olan bu şubenin 106 üyesi vardır. Kurulduğu yıl biri kadınlara, diğeri de erkeklere olmak üzere 2 halk dershanesi açılmış, bu dershanelerde 60 talebe okutulmuştur (Ü.Y.K.H., 1933: 7-8).

Halk Dershaneleri ve Kurslar Şubesi'nin 1933 yılındaki faaliyetleri şu şekilde gerçekleşmiştir:

1-1933 senesi yazında açılan makine ve otomobil kursuna 21 kişi devam etmiş ve sertifika almıştır.

2-1934 senesinde meslek kursları ile İngilizce ve Fransızca dersleri açılması planlanmıştır.

3-1934 senesinde açılacak İngilizce kursuna 18 Ocak'ta başlanması öngörülmüş, dersleri doktor Fazıl Bey'in vermesi ve haftada üç gün sürmesi planlanmıştır (K.H. 1933 Y.F.R.,1933:6).

17.12.1935 senesi itibarıyla Kütahya merkezde bir kadın, bir erkek dershanesi bulunmaktadır. Bu dershanelerde 16'sı kadın olmak üzere toplam 45 öğrenci öğrenim görmüş, tatil günleri dışında her akşam derse devam edilmiştir.

1-Okulu olan köylerde halk dershaneleri açılması için sosyal yardım kolu vasıtasıyla kültür direktörlüğüne girişimlerde bulunulmuş ve bu işin bir an önce başarılması yolunda köy okullarına genelgeler gönderilmiştir.

2- Halkevinde bir dil kursu ile bir İngilizce kursu açılmış olup, örgenci sayısının çoğalması için teşviklerde bulunulmuştur. Bir Fransızca kursu açılması da planlanmıştır (K.H. 1935 Y.F.R.,1935:6).

1937 yılında, Kütahya Halkevi halk dershaneleri ve kurslar şubesi, okuma-yazma bilmeyen yurttaşlara hizmet için, üye olan öğretmenler arasında vazife taksimi yaparak 2 dershane açmıştır. Dershaneye hiç okuma-yazma bilmeyen 66 kişi kaydetmiştir. Yoklamalarda 58 kişinin muntazaman devam ettiği ve bu müddet zarfında kurstan verimli şekilde faydalandıkları görülmüştür. Müdavimlere parasız kalem, kitap temin edilmiş, derslane aydınlatması ve teçhizatı halkevi bütçesinden ayrılan 20 lira karşılanmıştır (K.H. 1937 Y. F.R.,1937:7).

Tablo 2.14: 1933 Yılı Halk Dersanesi ve Kurslar Şubesi Faaliyetleri

Dershane Sayısı	Erkek Öğretmen Sayısı	Kadın Öğretmen Sayısı
3	55	20

Kaynak: B.C.A.,K.H. 1933 Y. F. R., 1933: 12.

Tablo 2.15: 1937 Yılı Halk Dersanesi ve Kurslar Şubesi Faaliyetleri

Halk Dersanesi ve Kurslar	Komite		Şube	
	Toplantı Sayısı	Katılan	Toplantı Sayısı	Katılan
	6	25	8	150

Kaynak: B.C.A., K.H. 1937 Y. F. R., 1937:7.

2.3.7. Kütüphane ve Yayın Şubesi ve Faaliyetleri

Bu şube 19 Temmuz 1932 tarihinde kurulmuştur. Üye sayısı 60'tır. İlk kurulduğunda 227 kitapla göreve başlayan şubenin, 1933 senesi içinde kitap sayısı 567'ye ulaşmıştır. Bunlardan bir kısmı halkevi bütçesinden, bir kısmı da tebernaslarla (bağış) elde edilmiştir. Açıldığı tarihten 1933'e kadar kütüphaneye devam eden

okuyuculardan tespit edilenlerin sayısı 2330'dur. Son üç ay içerisinde 446 kitap ciltlettirilmiştir.

Kütüphane ve Yayın Şubesinin 1935 yılındaki faaliyetleri şöyle sıralanmaktadır:

1- Kitapsarayı zenginleştirme faaliyetleri devam etmiştir.1935 yılı itibariyle 1550 kitap ile 1342 sayı dergi mevcuttur.

2- 1935 yılı içinde kitapsaraydan 3962 okuyucu faydalanmıştır.

3- Yayın faaliyetleri sözlü ve yazılı yayın olarak iki koldan devam etmiştir. Sözlü yayın faaliyetleri diğer kollarla işbirliği yapılarak, halk kürsülerinde gösteri ve sinema salonlarında söylevlerle, içeride konferans ve müsamere olarak değerlendirilmiş bayram, kurtuluş günü ve diğer önemli günler bu şekilde kutlanmıştır.

4- Yazılı yayın faaliyetleri de, her türlü sosyal olgu ve hadiselerle ilgili yazılar çıkarma, broşürler basma faaliyeti olarak devam etmiştir. Bu eserler hakkında Kütahya halkevi Neşriyatı kısmında ayrıntılı bilgi verilecektir. Burada sadece isimlerini belirtecek olursak bunlar; Devrim Andıcı, Kara Sinek, Kütahya Halk Şairleri gibi eserlerdir. Ayrıca halkevi tarafından Vilayet Gazetesi'ne yayınlanmak üzere yazılar gönderilmiştir. Bunlar şöyledir:

Tablo 2.16: 1933-34 Yıllarında Çıkan Broşürler

Adı	Yazar	Tarih
Türkçe İçin Bir Konferans	İshak Refet	1932
Kütahya'da Cumhuriyetin On Yılı	Halil Kadri Erdem	1933
Ülkü Yolunda Kütahya Halkevi	Halil Kadri Erdem	1933
Altı Ok	Halil Kadri Erdem	1934
Buhran Nedir?	Halil Kadri Erdem	Tarihsiz
İktisadi Devletçiliğimiz	Halil Kadri Erdem	1933
Kütahya Halk Şairleri	Mustafa Hakkı	Tarihsiz
Devrim Andıcı	Halil Kadri Erdem	Tarihsiz
Kara Sinek ve Korunma Yolları	Dr.Nazif Seçkin	Tarihsiz

Kaynak: B.C.A.,K.H. 1935 Y.F.R. ,1935:7.

Tablo 2.17: 1935 Yılı Kütüphane ve Yayın Kolu Sözlü Yayınları

Konu	Sözmenler	Tarih	Açıklama
Kadınların İntihap Hakkı	Aliye Öğretmen	03/02/1935	C.H.P
Kadınların İntihap Hakkı	İsmet Öğretmen	03/02/1935	C.H.P
Halkevimiz Bir Yılda Neler Yaptı?	Eflatun Güney	19/02/1935	C.H.P
Büyük Partinin Büyük İşleri	Halil Kadri Erdem	19/02/1935	C.H.P
Yazı İnkılâbımızın Büyük Verimleri	Kazım Gürpınar	24/04/1935	Müşamere
Dil İnkılâbımız	Eflatun Güney	26/04/1935	Müşamere
Hava Tehlikesi Karşısında Ulusal Görev	Eflatun Güney	06/06/1935	Müşamere
Hava Tehlikesi	Sadık Bey	06/06/1935	Müşamere
Gaz Tehlikesi ve Korunma Yolları	Dr. Sait Keskin	06/06/1935	Müşamere
Car ve Peçe	Eflatun Güney	23/04/1935	Müşamere
Soy ve Şan Atılımı	Eflatun Güney	11/06/1935	Müşamere
Büyük Zafer	Abdullah Öğretmen	30/08/1935	Müşamere
Nüfus Sayımının Önemi	Selim Sabit	12/09/1935	Müşamere
Dilimizin Geçirdiği Evreler	Eflatun Güney	26/09/1935	Dil Bayramı
İnkılâbın Şumul ve Önemi	Kazım Gürpınar	26/09/1935	Dil Bayramı
Dil İnkılâbının Önemi	Kazım Gürpınar	28/10/1935	Müşamere
Türkiye Cumhuriyetinin Büyüklüğü	Eflatun Güney	29/10/1935	Cumhuriyet Bayramı
Cumhuriyet ve İnkılâp	Halil Kadri Erdem	29/10/1935	Cumhuriyet Bayramı
Cumhuriyet ve İnkılâp	Aliye Özdoğan	29/10/1935	Cumhuriyet Bayramı
Cumhuriyet ve İnkılâp	İbrahim Ertem	29/10/1935	Cumhuriyet Bayramı
Cumhuriyet ve İnkılâp	Musa Kazım	29/10/1935	Cumhuriyet Bayramı

Kaynak: B.C.A.,K.H. 1937 Y. F. R.,1937: 9.

1935 yılında kütüphane ve yayın şubesinin sözlü yayınları arasında Cumhuriyet ve İnkılâp konulu olanlarının ağırlıklı olduğu görülmektedir. Bunda, daha öncede ifade edildiği gibi, yapılan inkılâpların ve Cumhuriyetin kazanımlarının halk kitleleri tarafından özümsemişi ve millî şuurun canlı tutulması fikrinin etkili olduğu anlaşılmaktadır.

Kütüphane ve Yayın şubesinin 1937 yılındaki faaliyetleri şöyle sıralamak mümkündür:

1-Kütüphanedeki toplam kitap sayısı 1839'dan 1959'a ulaşmıştır.

2-Kütüphanenin altı aylık okuyucu sayısı 1352'dir.

3-Dil bayramı, Cumhuriyet yıldönümü, Kızılay'ın 60. yıldönümü gibi günler vesilesiyle verilen konferans ve söylevler tespit edilerek bir kısmı aynen, bir kısmı da kısaltılarak Kütahya Gazetesi'nde neşredilmiştir.

4-Kütahya İli'ne gelen Kazım Nami Durul'un verdiği üç konferans gazetede neşredilmiştir.

5-Kütahya Gazetesi'nde "Bayrağa Saygı, Kızılaya Yardım, İnkılâp, Gençlik" mevzuları üzerine yazılar yazılmıştır.

6-Kütahya'nın mesire gezmeleri, oyunları ve türküleri üzerinde yapılan etütlerin gazetede tefrika şeklinde neşrine başlanmıştır.

Tablo 2.18:1936 Yılı Kütüphane ve Yayın Kolu Faaliyetleri

Kütüphane Ve Yayın Kolu	Komite		Şube	
	Toplantı Sayısı	Katılan	Toplantı Sayısı	Katılan
	3	15	1	20

Kaynak: B.C.A.,K.H. 1936 Y.F.R.,1936:18.

Tablo 2.19: 30/06/1937-01/01/1938 Tarihleri Arasında Yapılan Faaliyetler

Okunan Kitap	Adedi
Edebiyat	30
Coğrafya	15
Felsefe	10
Müspet ve Tabii İlimler	20
Dil	15
Sosyal Bilimler	25
Ar	10
Tarih	25
Sair Kitaplar	40
Gazete ve Mecmua	60

Kaynak: B.C.A.,K.H. 1937 Y.F.R., 1937: 8.

Bu tabloda kütüphane ve yayın kolu tarafından tutulan kayıtlarla bir yılın 2.altı ayı içinde okunan kitap çeşidi ve okuyucu adedinin kayıtlarını görmekteyiz. Burada okuyucu sayısının, gazete ve mecmua ile edebiyat ve tarih kitapları üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir.

Tablo 2.20: Kütüphane ve Yayın Şubesinin 1941 Yılı Faaliyetleri

	Eser Sayısı	Okuyucu	Okuyucu Öğretmen
Felsefe	2	3	-
Din	2	6	-
Sosyal Eserler	7	7	5
Dil	-	-	-
Nazarî İlimler	6	7	-
Tatbikî İlimler	2	4	-
Güzel Sanatlar	7	-	-
Edebî Eserler	44	12	7
Tarih ve Coğrafya	10	15	7
Umumî Eserler	570	62	7

Kaynak: B.C.A., K.H. 1941 Y.F.R.,1941:1.

Tabloda kütüphane ve yayın şubesinin 1941 yılında ki kitap sayısı, kitap çeşidi ve okuyucu sayılarını görmek mümkündür. Ayrıca okuyucu öğretmenler için ayrı bir kaydın tutulduğu dikkat çekmektedir.

2.3.8. Köycülük Şubesi ve Faaliyetleri

Bu şube 19 Temmuz 1932 tarihinde kurulmuştur. Üye sayısı 224'tür. 1933 tarihli faaliyet raporuna göre yapılan faaliyetler şunlardır:

1-Köylünün hükümetteki işlerinin takipten başlayarak 350 köylünün arzu halleri yazılmıştır.

2-Halkevlerinde sık sık verilen müsamere, konferans ve musiki toplantılarına köylülerin iştiraki ve halkevine bağlılıkları temin edilmiş, bu bağlamda fırka kongresi

sırasında gelen köylü murahhaslar ve bayramda şehirde bulunan bir çok köylü, halkevinde misafir edilmiştir.

3-Halkevlerindeki muhtelif şubelere bağlı üyeler, köy gezileri yaparak hastalar muayene edilmiş ve ilaçları temin edilmiştir.

1935 yılı faaliyet raporuna göre köycülük şubesi faaliyetleri şu şekilde kaydedilmektedir:

1-Köylülerin şehirdeki işlerini yürütmek ve kolaylaştırmak için halkevi ve partinin bürosu daima açık bulundurulmuştur.

2-Gösterit ve sosyal yardım şubelerinden oluşan gruplar Emet'in Çavdarhisar, Simav'ın Değirmenciler, Yenice, Demirci, Gül, Naşa, Çöngüller; merkez Gümüş Nahiyesi'nin Hamalı, Okçu, Çivli, Bölcek, Köprüören; Gireği Nahiyesi'nin Aslanapa ve diğer köylerine gezi düzenlemiş, bu gezilerde 2500 köylü ile devrim konuları üzerinde konuşmalar yapılmıştır.

3-Cumhuriyetin 12. yılına kadar yapılan işler (devrimin kültür, vergi, inhisarlar, adliye, bayındırlık, millî mücadele ve dış işlerinde on iki yıllık muvaffakiyetlerini anlatan sunumlar) 10 konferans halinde anlatılmıştır.

4-320 dergi dağıtılmış, 160 hastaya bakılmış ve bir kilo kinin dağıtılmıştır.

5-Altıntaş Nahiye merkezinde, alanda yirmi köyden toplanan halkın önünde (Himmetinoğlu) gösteriti verilmiştir.

Tablo 2.21: Köycülük Şubesinin 1941 Yılı Faaliyetleri

Köycülük Şubesi	Komite		Şube		Köy Geziler	
	Toplantı Sayısı	Katılan	Toplantı Sayısı	Katılan	Gezi Sayısı	Katılan
	8	40	3	150	5	4500

Kaynak: B.C.A., K.H. 1935 Y.F.R.,1935: 9.

Tablo 2.22: 1941 Yılında Diğer Şubelerle İşbirliği Yaparak Gerçekleştirdiği Faaliyetler

Gezilen Köy	Tarih	İş Birliği Yapılan Şube
Balıca	01/08/1941-02/08/1941	Sosyal Yardım Şubesi
Bozköy	15/02/1941-17/02/1941	Spor Şubesi
Dereköy	02/10/1941-03/10/1941	Gösterit Şubesi
Yatağan	25/12/1941-25/12/1941	Kurslar Şubesi

Kaynak: B.C.A., K. H. 1941 Y. F.R. ,1941: 1

Bu tabloda köycülük şubesinin diğer şubelerle işbirliği yaparak gerçekleştirdiği faaliyetlere yer verilmiştir. 1941 yılı içerisinde yapılan bu faaliyetlere, her şubenin kendi faaliyet alanını köylere taşıması olarak bakılabilir. Örneğin Temsil şubesi hangi temsili sunuyorsa, bunu köye taşımış sosyal yardım şubesi de ilgi alanını köye yöneltmiştir. Bu sayede halkevleri köycülük şubesinin açılış amacı da olan; köylü-şehirli arasında ki bağı ve iletişimi kurma amacının da böylece sağlanmaya çalışıldığı düşünülebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
KÜTAHYA HALKEVİ NEŞRİYATI

Kütahya Halkevi'nin süreli bir yayını bulunmamaktadır. Bu nedenle bu bölümde özellikle dil edebiyat ve tarih şubesi tarafından yayınlanan eserler ve halkevi tarafından gönderilen yerel basında çıkan yazılara yer verilmiştir. Neşriyat, kitap ve broşür olarak iki kategoride ele alınmış, içerik olarak bir değerlendirme yapılmıştır.

3.1. KİTAPLAR

Halkevi tarafından yayınlanan 4 kitap bulunmaktadır. Kitapların yazarları Mustafa Hakkı Yeşil ve Halil Kadri'dir. Halil Kadri Kütahya'nın kurucu halkevi başkanı olmasının yanında, vilayet matbaasının da sahibidir. Eserlerin hepsinin bu matbaada basılmış olması, bu konudaki özverili çalışmalarını gösterir. Aşağıda, halkevi tarafından yayınlanan kitaplar tanıtılmaktadır:

3.1.1. Halk Şairleri

Kütahya Halkevi Dil, Tarih ve Edebiyat Şubesi'nin yayınladığı bir araştırma eseridir. Mustafa Hakkı Yeşil tarafından kaleme alınmıştır. 1934 yılında yayınlanan bu çalışmada, Kütahya'nın kıdem itibarıyla en eski şairinden başlayarak günümüze kadar olan şairlerin hayatları ve eserleri üzerinde durulmuştur. Bu şairlerden ilki Aşık Sırrı'dır ve kıdem olarak Kütahya'nın en eski şairidir.

İkinci şair Aşık Şükrü olup Aşık Sırrı'nın muasıdır. İsmi, M. Fuat Köprülü'nün "Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar" adlı eserinde de geçmektedir. Üçüncü şair ise Pesendi'dir. Kütahya'nın iftihar edeceği bir şair olduğundan bahsedilmekte ve eserlerine yer verilmektedir. Sırasıyla, Aşık Hasan ve Son Aşıklar başlığı altında diğer şairlerden de bahsedilmektedir (Yeşil, 1934).

3.1.2. İktisadî Devletçiliğimiz

1933 yılında Halil Kadri tarafından kaleme alınmıştır. Yazıda "İnsanların topluluk hallerinden bahseden sosyal bilgilerin temeli olan ve gün geçtikçe bütün sosyal grupların mihverini teşkil eden iktisat ilmi penceresinden, Türk İktisadî Devletçiliğinin "tahlil ve tetkiki" amaçlanmıştır (Kadri, 1933:1).

Yazının başında “İktisadi Devlet” sözünün ne demek olduğuna cevap bulmak için, iktisat ilminin tarihçesinden bahsedilmektedir. İktisat telakkisinin ve bu telakkinin tekâmülünün şeması çizilerek, iktisadın bir bilim olma yolunda kısa mazisi anlatılmaktadır.

15. yüzyıldan 18. yüzyıla kadar adına merkantilizm denen aşırı müdahaleci ekonomik anlayış ve bunun tadil edilmiş hâli alan iktisadî hadiseler tabii nizamın hâkim olduğu kanaatlerinin noksan, yanlış ve indi hükümlere dayandığı ileri sürülmüş, ardından etkili olan serbest iktisadî sistemin doğuracağı dünya şöyle tasvir edilmiştir: ”Bir yanda Himalaya heybetinde yığılan milyarların üstünde, milyarlık yığınlara yukarıdan ve istihfafla bakan birkaç zengin millet” (Kadri, 1933: 2-3).

Daha sonra 1. Dünya Savaşı’nda dünyanın hâlihazırdaki durumu tasvir edilmiştir. Müstemleke ve müstemlekeci olarak ikiye bölünmüş insanlar harp sonunda bu gidişatı kabul eden tarafın düşünme ve kalkınma kabiliyetleri azaltılıp yok edilirken, Türkiye haricinde hiç bir yerde harp sonunda bir silkinme ve yeniden dirilme hareketi görülmediği ifade edilmiştir. Türkiye, daha ilk başta müstakil devlet olma adına hiç taviz vermemiş ve bir vatan yaratmak için hiçbir milletin hayati şartlarına uymayan yeni ve kendine mahsus bir iktisadî anlayışı inkişaf ettirmiştir (Kadri, 1933: 2-3).

Bu yeni ekonomik anlayış “Dünün çürümüş idari telakkilerinden ayrı, günün ve bünyemizin ihtiyacına uygun bir iktisadi devlet” (Kadri, 1933: 7) olarak tanımlanmıştır. Yazara göre diğer sistemlerde sifra indirilen devlet bu sistemde her şeydir. Daha sonraki kısımda devletçilik; istihsal, istihlak ve inkısam tasnifleri bakımından tahlil edilmiştir. Bunlar kısaca şöyledir: “ 1. İstihsalde devletçiyiz. Çünkü bugün için hammadde yetiştirip imal eder ve kendine yeter bir hale gelmek ve yarının ihracatçısı olmaya hazırlanmak için çalışmak gerekmektedir. 2. İstihlakte (tüketim) devletçidir. Çünkü yurt üstünde iş bölümü ve çalışma birliği yapan vatandaş kitlelerinin istihlak kabiliyetlerini arttırmak, iktisadî bir vecibe olduğu kadar, refahı arttırmak ve yaymak, inkılâbın millete vaat ettiği bir mükâfattır. 3. Servetin dağılışı bakımdan devletçiyiz Avrupa’nın tecrübe ettiği çürük köprüden, sınıf köprüsünden geçmek istemiyoruz. Sınıf tezaadı yerine millet bütünlüğü ve kitle kaynaşması istiyoruz” (Kadri, 1933: 13). Eserde ayrıca 10 yıllık Cumhuriyet döneminde yapılan iktisadî işler

anlatılmış, diğer sistemlerden farkı ve üstünlüğü örnekleriyle açıklanmıştır (Kadri, 1933: 12-13).

3.1.3. Altuok (Cumhuriyetçiyiz, Milliyetçiyiz, Halkçiyiz, Devletçiyiz, Laikiz, İnkılâpçiyiz)

Halil Kadri tarafından 1934 yılında kaleme alınmıştır. Eser şu şekilde başlar: “Fırka bayrağında aklarla gösterilen bu çok derin manalı sözlerin ne demek olduğunu hepimiz çok iyi biliriz. Fakat içimizde bu işi iyice kavrayamayanlar da bulunabilir. Bunun için ben burada birer birer bu sözleri anlatmaya çalışacağım” (Kadri, 1934: 1). Buradan da anlaşılacağı gibi eserde bazı kavramların ayrı ayrı tafsilatı yapılmıştır. Yalnız bu yapılırken tamamen halkın anlayacağı bir dilin kullanılmasına dikkat edilmektedir. Cumhuriyet anlatılırken herkesin kolaylıkla anlayacağı bir üslup kullanılmış, zıttıyla karşılaştırma yapılarak halka “Şimdi bu mu iyi, öteki mi ?” diye sorulmuştur. Eserde: Cumhuriyetin halka seçme ve seçilme hakkı tanıdığı anlatılırken, Osmanlı dönemine de eleştiriler getirilir. Bu kısım şu şekildedir: “Bir Osmanoğulları vardı. Bizim köydeki Kara Hasanoğulları, Deli Tomrukoğulları gibi haşa! Onlar gibi de değil... Çünkü bizim köydeki Kara Osmanoğulları, Deli Tomrukoğulları öz be öz bizdendir, Türk’tür. Bu Osmanoğulları öyle de değildi. Her çeşit milletten kız almışlar, içlerine Maskat karışmış, Rum karışmış, Yahudi, Fransız, İngiliz hepsi var. Ha! İşte bu Osmanoğulları denen sülaleden gelen çocuklar mutlaka bize baş olacak, padişah olacak, hâşâ Allah’ın gölgesiyim diyecek biz karşısında el pençe duracağız” (Kadri, 1934: 2). Bu şekilde saltanatın ne demek olduğu anlatıldıktan sonra Cumhuriyetin üstünlükleri üzerinde durulmuştur.

Yukarıda anlatılanlar gibi diğer tüm ilkeler aynı şekilde karşılaştırmalı olarak açıklanmıştır. Osmanlı milliyetçiliği, daha doğrusu Osmanlı Devleti’nin milliyetçi olmadığı eleştirilerek, Türk milliyetçiliği kavramının Cumhuriyetle kazanılan bir kavram olduğu belirtilmiş, eskiden Türk olduğumuzun unutturulduğu ifade edilmiştir. Sırasıyla Halkçılık, Devletçilik, Laiklik ve İnkılâpçılık kavramları, halkın anlayacağı tarzda, örnekleri kendi içlerinden ve yaşanan olaylardan verilerek daha iyi anlaşılması amaçlanmıştır.

3.1.4. Ülkü Yolunda Kütahya Halkevi

24 Haziran 1933 yılında yayınlanan eserin müellifi belli değildir. 24 Haziran 1932 de kurulan Kütahya Halkevi'nin 1. yıldönümü münasebetiyle yayınlanan eser Kütahya Halkevi hakkında önemli bilgiler içermektedir. Kütahya Halkevi'nin kuruluşu, teşkilatları, 1 yıl içindeki faaliyetleri ve idarî heyetinin teşkilat başkanları ve azalarıyla ilgili olarak ayrıntılı malumatın verildiği eser, fotoğraflarla zenginleştirilmiştir.

Eserin önsöz kısmında Kütahya Halkevi'nin kuruluşu anlatılmaktadır. Kuruluştaki hazır bulunan zatlar ve açılış merasimi tasvir edilmiş, daha sonra halkevinin kurulu şubelerine geçilmiştir. Sırasıyla dil, tarih ve edebiyat, güzel sanatlar, temsil, spor şubesi, içtimai yardım, halk dershaneleri ve kurslar, kütüphane ve neşriyat, köycülük şubelerinin, kuruluş zamanı ve aza sayıları verilerek bir yıl içindeki faaliyetleri bir rapor halinde anlatılmıştır (Ü.Y.K.H,1933: 3-4). İdare heyeti kısmında başkan ve azalar, şubelerin başkan ve azaları, meslekleriyle beraber bir tablo şeklinde verilmiştir.

3.2. BROŞÜRLER

Halkevi tarafından yayınlanan diğer eserlerdir. Bu eserler halkı bilinçlendirme adına el kitapçıkları şeklinde hazırlanmıştır. Sağlık, sosyal ve kültürel konularda yayınlanan bu eserler halka ücretsiz dağıtılmıştır.

3.2.1. Kütahya'da Cumhuriyetin On Yılı

Cumhuriyetin 10. yıl dönümü adına 1933 yılında Halil Kadri tarafından Kütahya'da yazılmıştır. Cumhuriyetin 1923 yılında kurulmasından, 1933 yılına kadar tüm yurttaki görülen hızlı değişim Kütahya alt başlığında ortaya konulmuştur. “İnkılâptan Önce” başlığı altında “Kütahya Vilayeti Cumhuriyeti müjdeleyen 101 atım topun ufuklarda çınladığı gün şu vaziyette idi” ifadeleriyle köy, şehir ve kasabalardaki durum anlatılmaktadır. “Vilayetin Maarifi” başlığı altında o günkü eğitim müesseseleri sayılarıyla verilmiş, eğitim gören ve eğitimi veren insan sayıları belirtilmiştir. Rakamlara göre vilayet nüfusunun okuryazar oranı %2'dir. Bu açıklamalardan sonra, Cumhuriyetin 10. yılında gelinen nokta rakamlarla anlatılmıştır. Buna göre 10. yılda okur-yazar oranı kadınlarda %7, erkeklerde ise %18'e ulaşılmıştır (Kadri, 1933:12).

“İktisadi Bakımdan” başlıklı bölümünde 10 yıl içinde yaşanan değişimler anlatılmış, aşar vergisinin kaldırılmasının doğurduğu olumlu sonuçlar, yine hayvan sayılarındaki artışla verilmiştir. Cumhuriyetle beraber ziraî alanda pancarı ekiminin kazanımları anlatılmıştır. Bunun yanında nafıa işleri, maden, belediye hizmetleri, sağlık işleri ve içtimai tekâmül alanlarında hızlı değişim, açıklayıcı bir şekilde eskiyle karşılaştırılmalı olarak verilmiş, ayrıca halkevlerine de değinilmiştir (Kadri, 1933: 13).

3.2.2. Köycünün Defteri

Kütahya Halkevi Köycülük Şubesi tarafından 1934 yılında hazırlanmıştır. Bilgi edinme amaçlı olarak hazırlanan ve halkodalarına gönderilen bir defterdir. Köycülük şubesinde aktif rol oynayan ve faaliyet gösterenlere “köycü” denildiğinden bahsedilmekte, defterin kapağında ise tetkik edilen köy hakkında belli açıklamalar bulunmaktadır. Defterin köyleri tanıma ve tanıtmaya yönelik olduğu, doldurulması için boş bırakılan yerlerden anlaşılmaktadır. Defter çok ayrıntılı olarak hazırlanmıştır. Köyün fiziki yapısından, sosyal yapısına, adetlerine, batıl inançlarına kadar, kıyafetleri, nazar telakkileri, ekonomisi hatta evlerde genelde hangi kitapların olduğu hakkında bilgi verilmiştir. Bu konular arasında köylerde halkodalarının çalışmaları da vardır. Araştırmalarımıza rağmen bu defterin doldurulmuş bir örneğinde ulaşamadık.

3.2.3. Karasinek Zararları ve Korunma Çareleri

Dr. Nazif Seçkin tarafından 1935 yılında yazılmıştır. Eser anlaşıldığı kadarıyla sağlık kurumlarının hastalıkla mücadeleye karşı açtığı savaşa, halkı da dâhil etmek için bilgilendirme amacı taşımaktadır. “Karasinek” başlığı altında bu hayvanın tanımı, neden olduğu hastalıklar, mikrobu nasıl taşıdığına kadar ayrıntılı bir açıklama yapılmıştır. Daha sonra alt başlıklar halinde karasineklerden kurtulmak için yurttaşlara düşen görevler, maddelenmiş, yapılacak işler, hayvanları koruma yolu, tafsilatlarıyla anlatılmıştır (Seçkin, 1935: 5).

Eserde şehir hayatından daha çok, köy hayatına yönelik örneklerle yer verilmesi ve eserin konusunun daha çok köylüleri ilgilendiriyor olması, köycülük kolu tarafından yayınlandığı ihtimalini kuvvetlendirmektedir. Hitabı yani tamamen halkın anlayacağı

tarzda ve dilde yazılmış olması, el broşürü şeklinde köylüye dağıtıldığını da düşündürmektedir. Çünkü tür bilgilendirme ve broşürlerinin köylülere dağıtılma faaliyetleri, bizzat faaliyet raporlarında görülmektedir. Nitekim 1935 yılında Kütahya Halkevi Köycülük Şubesi tarafından köylülere 320 broşür ve kinin dağıtılmıştır (CHP H.H.,1932-1942:21).

3.2.4. Türkçe İçin Bir Konferans

İshak Refet tarafından 1933 yılında kaleme alınmıştır. Yazar esere iki kitabı tanıtarak başlar. Bunlardan birincisi “Divan-ı Lügatit Türk”, diğeri “Mikyasül Lisanül-Kıstasül Beyan”dır. Birincisini Kaşgarlı Mahmut diğeri de Kütahyalı Abdurrahman Efendi’nin kaleme aldığı bu eserler temel alınarak yazar dilimizi yükseltmeye düzeltmeye ve zenginleştirmeye engel olan iki düşüncenin yanlışlığını ispat etmeye çalışılmıştır. Bu iki yanlış düşünce şunlardır: 1.Çağatayca, Uygurca gibi eski Türk lehçelerinin Türkçeden ayrıymış gibi düşünülmesi 2. Türk Dili’nin Züğürtlüğü (Refet: 1932: 4).

Kitapta Kaşgarlı Mahmut ve Kütahyalı Abdurrahman Efendi’nin yanlışları, başta ismi belirtilen eserlerdeki karşılaştırmalarla çürütülmeye çalışılmıştır. Bugün kullandığımız Türkçenin eski Türkçenin ilerlemiş bir uzantısından başka bir şey olmadığı, yazı dilimize geçmeyen bir takım sözleri, Anadolu’da kullanılan şekliyle karşılaştırılarak Çağataycının ve Uygurcanın ne olduğu anlatılmaya çalışılmış, Türkçenin züğürt olmadığı meydana çıkarılmaya çalışılmıştır (Refet,1932:5). Ayrıca eserde Osmanlı Türkçesi’ne eleştiri yapılmaktadır. Bu kısım şöyledir: “Osmanlı Türkiye’si ne kadar Türklerin değil idi ise, Osmanlı Türkçesi de o kadar ve öylece Türklerin öz malı değildir. Osmanlı Türkçesi büyük bir düğün evi gibiydi. Ev sahibi olan Türkler, Türk olmayanları ağırlamaya, doyurmaya, esirgemeye, korumaya, uğraştırılırlardı... Biraz dinlenmek sıraları gelince de yabancılar baş bucağa minderlere koltuklara yerleşirler, ev sahibi olan Türkler ise yine eşik başında kalırdı. Osmanlılıktan kalma bu Batı Çağataycısında da Türkçe hep aşağılık, kötü işlere verilmek istenmiştir. Herhangi bir sözün Türkçesini söylemek kabalık, Arapçasını veyahut Farsçasını söylemek incelik sayılmıştır... Cumhuriyet Türkiye’si Türklerindir, Türkiye’nin dili Türkçedir. Türkçe yazılır, Türkçe konuşulur. Zaten yeni yazımız güzel Türkçemizde can

çekişen Arapça, acemce sözlerin mezarı olmuştur. Bunların ölülerine ağlamak düne bağlılıktan başa bir şey değildir” (Refet, 1932: 5).

3.2.5. Kütahya Mesireleri

Kütahya Halkevi’nde başkanlık da yapmış olan, şehrin ileri gelenlerinden Vilayet Matbaası müdürü Halil Kadri’nin kaleme aldığı bu eser, Kütahya’nın gezme, oyun ve türkü geleneğini kayıt altına almıştır. Eserde Kütahya şu şekilde tasvir edilir: “Yerlice eteklerinde genişçe sulak ve yemyeşil bir yayla üzerinde kurulmuş olan Kütahya şehri, mutedil ve latif havası, zengin tabiatı bol akarsuları ve çevresindeki çam koruları kaplıcalarıyla, bahar ve yaz mevsimlerinde en cazip yerlerden biridir. Şehri kuzeyinden kucaklayan tepelerin koynundan fışkırıp yayılan berrak ve soğuk sulardan başka önündeki düz ve yeşil alanda akan Felent ve Porsuk çaylarının vücuda getirdiği köme köme ağaçlıklar, reçine kokulu esinleri yumuşak teması ile salınıp bulanarak yazın sıcağından bunalanları serin gölgeliklere çağırır” (Kadri,1937:1). Eserde Kütahya’nın mesire yerlerinin ayrı ayrı adları verilmiştir. Bu mesire yerlerinin hepsinin eskiden beri süre gelen belli gezme günlerinin olduğu, unutulmaya yüz tutmuş hususi şarkıları, sportif ritmik oyunları, güzel türküleri belirtilerek, özel menkıbeleri tamamen unutulmadan kayıt altına alınmak istenmiştir. Mesirelere ait bu eski adetler, efsaneler ve halk oyunları yaşayan insanlardan toplanmış, sadeliğinin ve orijinalliğinin bozulmamasına dikkat edilmiştir (Kadri,1937: 6-8).

3.2.6. Devrim Andıcı

Eserin kapağında: “Devrimin önemli hadiselerinin bir özetini toplayan bu andıç, söyleyen ve okuyan üyelere bir kolaylık olsun diye çıkarılmıştır” (Kadri, 1936: 2) denilmektedir. 1936 yılında Halil Kadri tarafından yazılan eserde, Atatürk’ün Anadolu’ya ayak bastığı günden beri yapılan büyük işler kronolojik olarak sıralanmıştır. İstanbul’un işgalden kurtulmasından sonra yapılan inkılâplar, Meclisin toplanma tarihleri, demir yolu inşaatları, karayolları hatlarının başlaması ve tamamlanması, belli başlı kanunların kabul tarihleri, CHP’nin kongreleri, fabrikaların açılış tarihleri gibi konular andıçta yer almıştır (Kadri, 1936: 3-4).

3.3. YEREL BASINDA KÜTAHYA HALKEVİ

Kütahya halkevinin dil, tarih ve edebiyat şubesi çalışmaları içerisinde konferans faaliyetlerinin düzenli olarak Kütahya yerel basınında yayınlandığı ifade edilmiştir. Kütahya vilayet gazetesinin aktif yazarlarından olan Halil Kadri Erdem'in halkevi kurucu üyelerinden olması bu gazeteyi bir nevi halkevi faaliyetlerini duyuran, ilan eden ve takdir eden bir yayın haline getirmiştir.

“Kütahya vilayet gazetesi ilk kez 1925 yılında yayın hayatına başlamış, önce 15 günlük mecmua daha sonra dört sayfalık gazete şeklini almıştır. Haftada bir neşredilen bu gazete daha sonra günlük şeklini almış, kapanıncaya kadar olan arşivinin bir kısmı mevcuttur.” (Kütahya: 1981-1982: 784) Kütahya Vahit paşa kütüphanesi arşivinde yaptığımız çalışma da bu nüshaların bir kısmına ulaşabildik. Halkeviyle ilgili yapılan taramada ulaşabildiğimiz ilan, haber, program duyurusu ile alakalı tüm bilgilere ekler kısmında kronolojik olarak yer verilmiştir. Bunun yanında Dil, tarih ve edebiyat şubesinin konferanslarınada gazetede yer verildiği bilinmektedir.

Tablo 3.1: 1935 Yılı Vilayet Gazetesi'nde Yer Alan Kütüphane ve Yayın Şubesi Tarafından Hazırlanan Yazılar

Konu	Yazar	Tarih
Car'dan Mantoya	Halil Kadri Erdem	13/01/1935
Car ve Peçe	Eflatun Güney	?
Dil Yapımız Yeniden Kuruluyor	Halil Kadri Erdem	19/05/1935
Atatürk'e Tasınlanan Yağınç	Halil Kadri Erdem	23/10/1935
Utku Anıtı Önünde	Eflatun Güney	30/06/1935
Yaratıcı Tutum	Alaattin Tiritlioğlu	13/11/1935
Ozan (ÖzTürkçe)	Eflatun Güney	27/09/1935
Büyük Yazının Büyük Günü	Halil Kadri Erdem	09/05/1935
Hava Tehlikesine İnanıyoruz	Halil Kadri Erdem	14/06/1935
Ekonomi ve Artırım Gücü	Halil Kadri Erdem	13/11/1935

Kaynak: B.C.A.,K.H. 1935 Y.F.R.,1935: 9.

Tabloda görüldüğü gibi 1935 yılında yayınlanan bu yazıların çoğu Halil Kadri Erdem Tarafından kaleme alınmıştır. Sosyal Konular, dil ve inkılâbın getirdiği değişim vurgusu yazıların ana temasını oluşturmaktadır.

Tablo 3.2: 1937 Yılında Kütahya Gazetesi'nde Neşredilen Nutuk ve Konferanslar

Sayı	Konu	Yazar
-	Dil	İlbey Sedat Erim
-	Dil İnkılâbımız	Eflatun Güney
-	Halk şairleri	Halil Kadri Erdem
4	Atatürk'ün Söylevleri	İlbey Sedat Erim
2	Atatürk'ün Söylevleri	Ethem Yücel
-	Rasat İşleri	Fatih Gökmen
3	İnkılâp ve Altı Ok	Kazım Nami Duru
-	Kızılay	İlbey Sedat Erim
-	Kızılay	Dr.Ratıb

Kaynak: B.C.A., K.H. 1937 Y.F.R.,1937: 9.

Tablo 3.3: 1937 Yılında Kütahya Gazetesinde Neşredilen Yazılar

Yazılar	Yazar
Bayrağa Saygı	(Belli Değil)
Atamız Andımız	Halil Kadri Erdem
Açılan Yol Üzerinde Biz	Sahir Arıtan
Cumhuriyet ve Mektup	M.Kara Hasan
Köy Odasından Hatıralar 1-6	Halil Kadri Erdem
Cumhuriyetin 10.Yılı	HalilKadri Erdem
Nadu	(Belli Değil)
Tiyatro ve Opera Mektebi	Halil Kadri Erdem
Haylaz	Halil Kadri Erdem

Kaynak: B.C.A., K.H. 1937 Y.F.R.,1937: 9.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Gerek şehir, gerekse kırsal kesimlerde yaşayan vatandaşlar arasında Türk kültürünü yaymak, Türk inkılâbını kökleştirmek, millî birlik ve beraberliği sağlamak amacıyla kurulan halkevleri, yurdumuzun diğer şehirlerinde olduğu gibi Kütahya'nın da kültürel hayatına bir dönem damgasını vurmuştur. 24 Haziran 1932'de açılan Kütahya halkevi'nin; dil, tarih ve edebiyat, güzel sanatlar, spor, temsil, sosyal yardım, halk dershaneleri ve kurslar, kütüphane ve yayın, köycülük şubeleriyle, halkevlerinin kapatıldığı 1951 yılına kadar faaliyetlerini sürdürdüğü anlaşılmaktadır. Özellikle tiyatro, konser, konferans gibi halkın yoğun katılım gösterdiği faaliyetler, kültürel gelişimin önemli etkenlerini oluşturmaktadır. Halkın çoğu, ilk defa halkevi çatısında tiyatro, sinema, konser gibi kavramlarla tanışmış ve bu faaliyetlere dâhil olma imkânı elde etmiştir. Öyle ki bu faaliyetlerle köylere kadar gidilerek, buralarda yaşayan vatandaşların aydınlatılması ve hayat şartlarının iyileştirilmesi yönünde gayret sarf edilmiştir.

Kütahya halkevinin faal olan şubeleri içinde halk dershaneleri ve kurslar şubesi halkevinin halka en yakın olduğu yerd. Kursiyerlerle halkevi idarî heyetinin bir arada olduğu bu şube verimli çalışmalar yürütmüş, birçok insan bu şube faaliyetlerinden yararlanmıştır. Daha sonraları faaliyete geçecek olan halk eğitim merkezlerinin temellerinin bu şubeyle atıldığı söylenebilir. Halkevleriyle girişilen eğitim seferberliği içinde okuma yazma kurslarının da yeri önemlidir. Öyleki bu faaliyetle Kütahya'da özellikle eğitim kurumlarının dışında kalan yetişkin ve eğitim alamayan gençlerin okuma yazma öğrenmesi sağlanmıştır.

Diğer taraftan kültürel veri toplama faaliyetini gerçekleştiren dil edebiyat ve tarih şubesinin çalışmaları Kütahya açısından önemli sonuçlar doğurmuştur. Bu sayede unutulmaya yüz tutmuş söylemler ve geleneklerin tekrar canlanması sağlanmış, yayınlanan bir eserle de çalışmalar kalıcı hale getirilmiştir. "Kütahya Mesireleri" adlı bu eser unutulan mesire adetlerini, türküler ve manileri kayıt altına alınmıştır.

Kütahya yerel basınında çıkan haberler Halkevi faaliyetlerini duyuru tarzındadır. Halkın faaliyetlere olan yoğun ilgisini gösteren veriler özellikle halka yönelik organizasyonlara katılım sayılarıdır. Temsil, sinema, şölen ve bayram gibi

halkevi faaliyetlerine, şehirde çok sayıda katılım olduğu görülmektedir. Halkevi faaliyet raporları esas alınarak hazırlanan bu çalışma ile Kütahya'nın 1930'lu yıllardaki kültürel hayatının aydınlatılmasına önemli bir katkı sağlanmıştır.

Eldeki verilere göre Kütahya Halkevi faaliyetlerinin bu ile bağlı bazı ilçelere göre daha yavaş seyrettiğini söylemek mümkündür. Nitekim arşiv belgelerinde Kütahya merkez halkevinden çok, o dönem Kütahya'nın ilçeleri olan Uşak Halkevi'nin adı daha çok geçmekte, Tavşanlı Halkevi haberlerine Ülkü Dergisi'nde sıkça rastlanmaktadır. Ayrıca her iki halkevinin süreli yayını olmasına rağmen, Kütahya Halkevi'nin süreli bir yayını yoktur. Süreli yayın yerine; çoğunluğu tek bir ismin kaleme aldığı halkevi broşürleri vardır. Kütahya'nın tarihî ve kültürel zenginliklerine ışık tutan bu eserler, Kütahya'da Cumhuriyetin ilk yıllarını resmetmesi bakımından oldukça önemlidir.

EKLER

EK 1: Kütahya Halkevi Neşriyatından İktisadi Devletçiliğimiz, 1993

İktisadî Devletçiliğimiz

Hell Katti

7933

Topluluğun yaptığı işleri istek-
leri, dilleklere malların hizmetlerin
elde edilmesi, elden ele dolması,
bölüşülmesi bakımından göz önüne
alır bunlardan umumî kaideler,
nazarıyeler, kanunlar çıkaran bir
mülki vardır ki adına «İkûsat İlimi»
denir.

Bir yazar ile insanların toplulukları, toplumları, milletleri, dinleri, mezhepleri, şakı ve şakılarından bahseden ictimai bilgilerinin temeli olan ve gün geçtikçe bütün cemaat hadiselerinin muhtasarını (kısasını) içeren (kısak) eden İktisadî İlmî Eserlerinden Türk İktisadî Devamını tahlil ve tetkik etti.

[illegible]

fikirlerin asıl kaynaklarını sathî-
da o'sa biraz kurcalamak lâzımdır.

Burada başlangıcı insanlığın başlangıcına kadar uzanan İktisadi işlerden, hadiselerden ve bunların zamanla geçirdiği tekâmülden bahsetmiyeyim. İnsanların vahşi, yarı vahşi devirlerine ve bu devirlerde geçirdiği İktisadi istinâdeler ve zamanımızla gellinceye kadar olan hadîsata temas etmiyeyim.

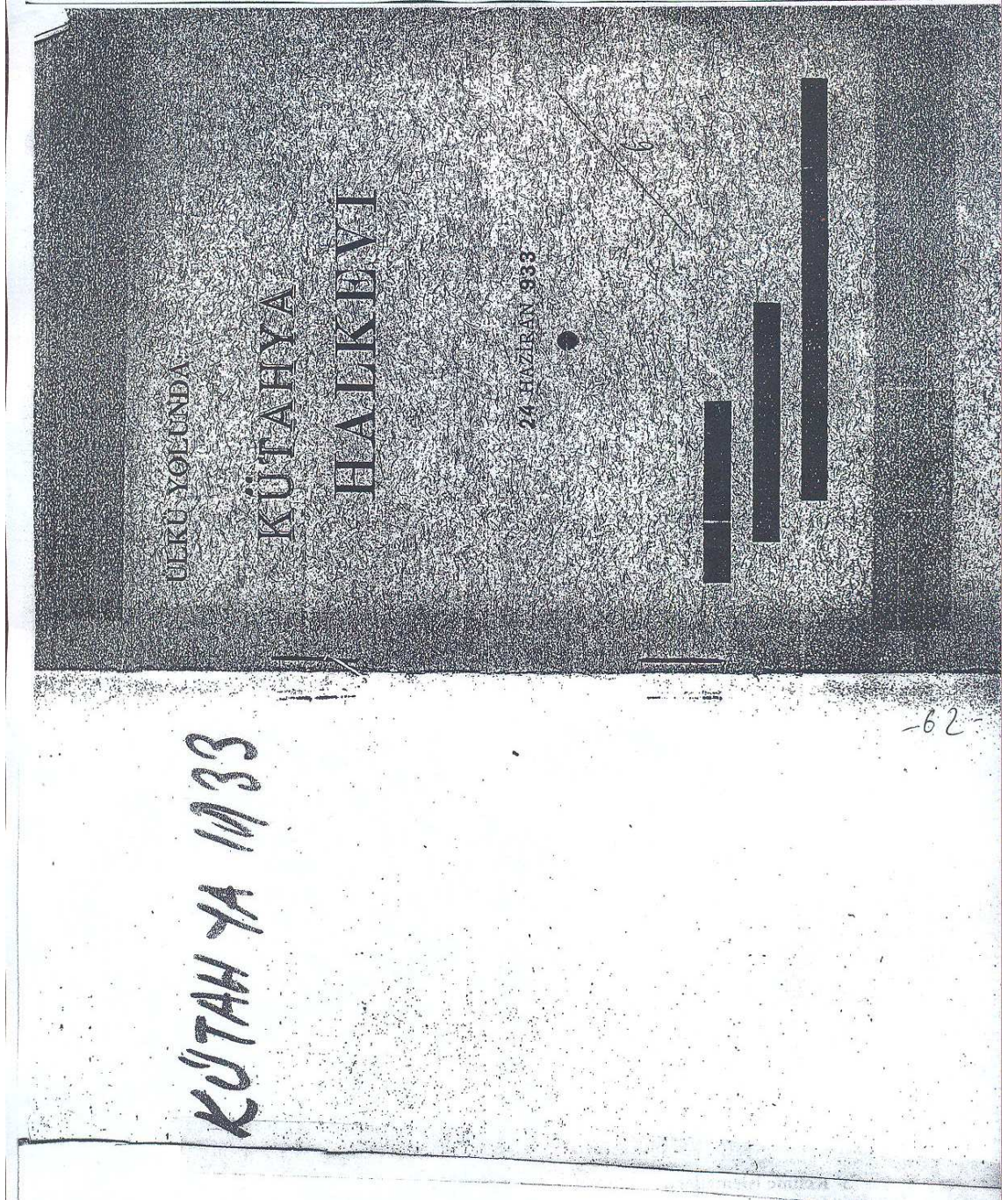
[illegible]

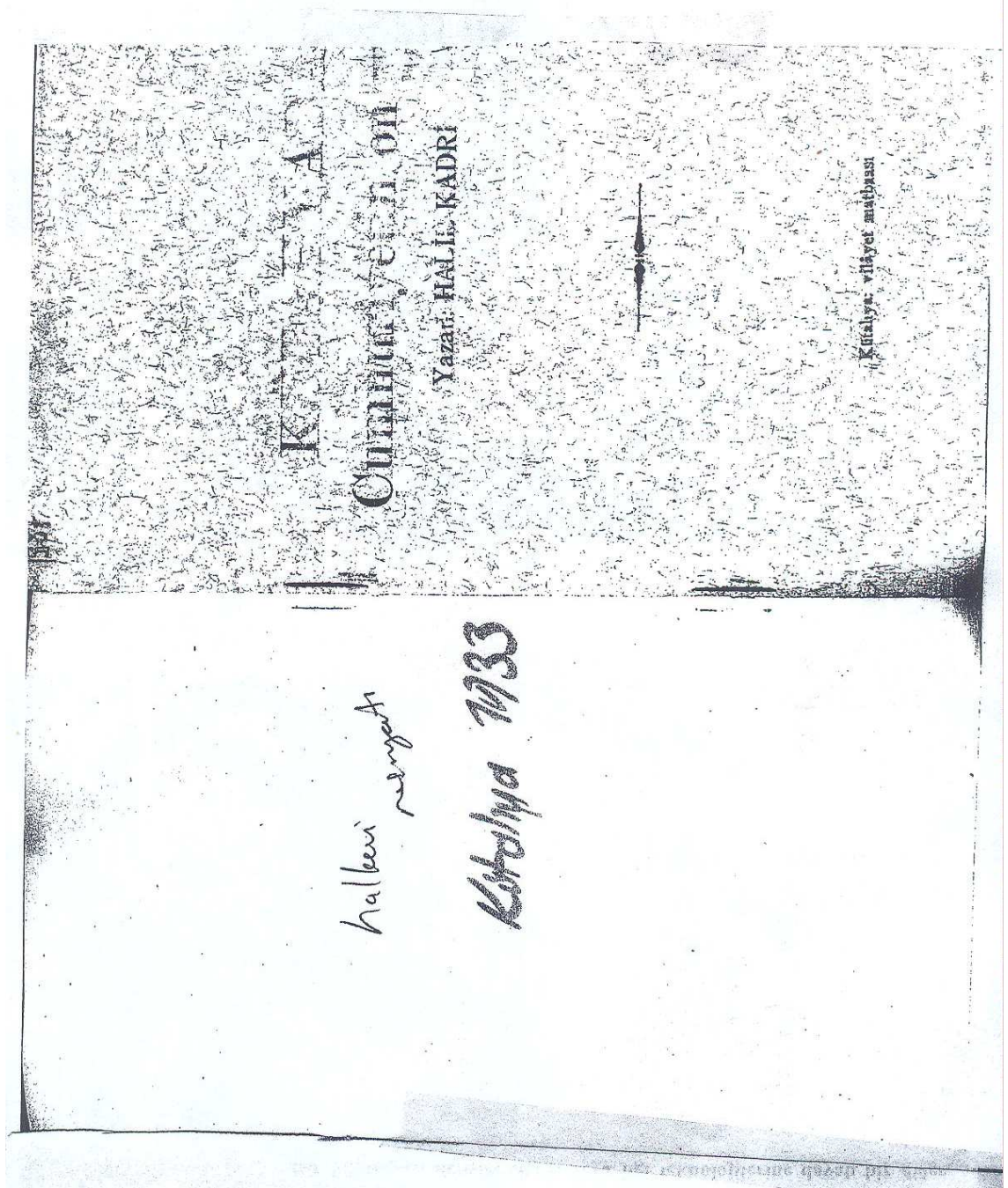
AD

2310002362

-65-

EK 2: Kütahya Halkevi Neşriyatından Ülkü Yolunda Kütahya Halkevi, 1933

EK 3: Kütahya Halkevi Neşriyatından Kütahya'da Cumhuriyetin On Yılı, 1933

EK 4: Kütahya Halkevi Neşriyatından Türkçe İçin Bir Konferans, 1932

DERLEME
MÜDÜRLÜĞÜ

DİL KURULTAYI DOLAYISILE

1172

TÜRKÇE İÇİN
Bir Konferans

ISHAK REFET

Kütahya Vllâyet Matbaası

1932

2310001142

EK 5: Kütahya Halkevi Neşriyatından Halk Şiirleri, 1934

1009

ÂŞIK SİRİ

1934 AD 1009

Kudem itibarile Kütahyanın en eski halk şairi olan « Sirri » ye ait mevlâmatımız medresef çok azdır. hicri 1259 da Hacı Şemsettin zâde Abdullâh Lüfi ef. namında birisi tarafından yazılarak bitâhare Kilsisi muallim Rifat efendinin eline geçen bir mecmuade (Kütahya Şirri) namındaki halk şairinin türkû ve gazellerle Taşan-â ve Kayı köşâne ait medhiyeleri varmış. Muhterem muallim Rifat efendinin vardıkları neiceye nazaran ümmi bir adam olan « Sirri » güzel türküler yazmışsada gazel yazmasını becerememiş- tir. 1211 de Kütahyadan ayrılırken söylediği koşmayı Rifat ef. makalesine zeylen almış ve bu koşmanın Türklerde yurt sevgisi- nin en bariz bir mısali olduğunu söylemişlerdi. [Mevlâlar arasında numara: 4]

Ahiren İstanbul millî kütüphanesi yazma mecmualarından 849 numaralı mecmuade tesadüf ettüğimiz Sirri mahlesli 'lki koşma da ki eda ve tarzı tedbiğ itibarile Kütahyalı « Sirri » ye ait olması kuvvete muhtemeldir. [Mevlâlar arasında numara: 1, 3] Çünkü bu mecmuade Kütahyalı Pesendye, Kütahyada meşhur Karadonlu namındaki zâde, kaymetil halk şairimiz « Arifi » nin hocası « Bilecikli Hüsnü » ye ve Hüsnünün hocası « Sofi » ye ait türküler ve koşmalar vardır.

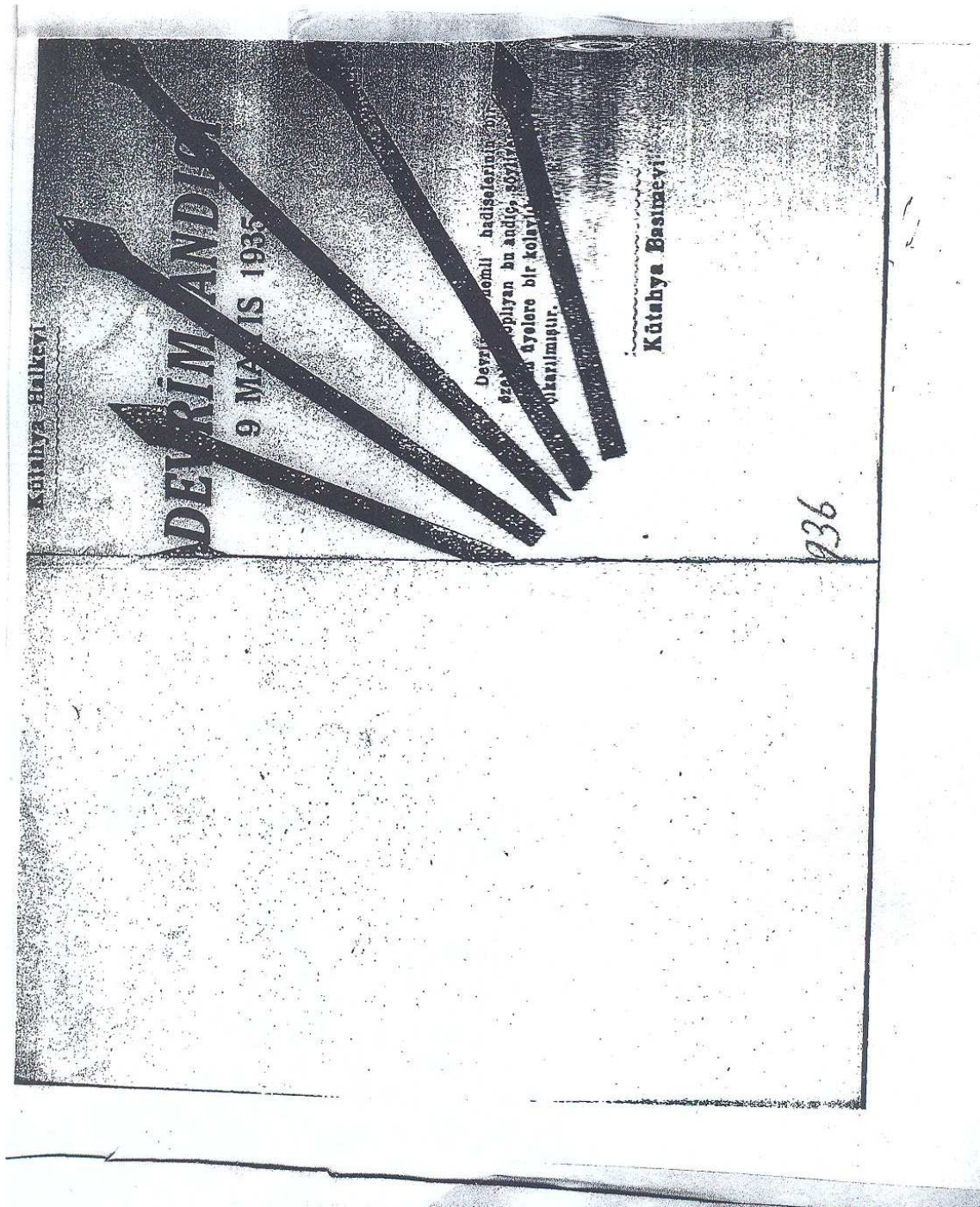
Kezalik « Sirri » nin diğer bir koşmasını Üniversite kütüpa- nesi edebiyat yazmalar arasında 137 numaralı bir mecmuade tesadüf ettik. [Mevlâlar arasında numara: 2] Bununla « Sirri » ye ait olan şiirleri ancak dörde iblağ edebildik. Heride bu iz üzerinde yürünürken pent vesikaları tesadüf edeceğinizi ümit ederek bul-duğum parçaldı aynı kayıtlı ediyorum.

KÜTAHYA HALKEVİ NEŞRİ

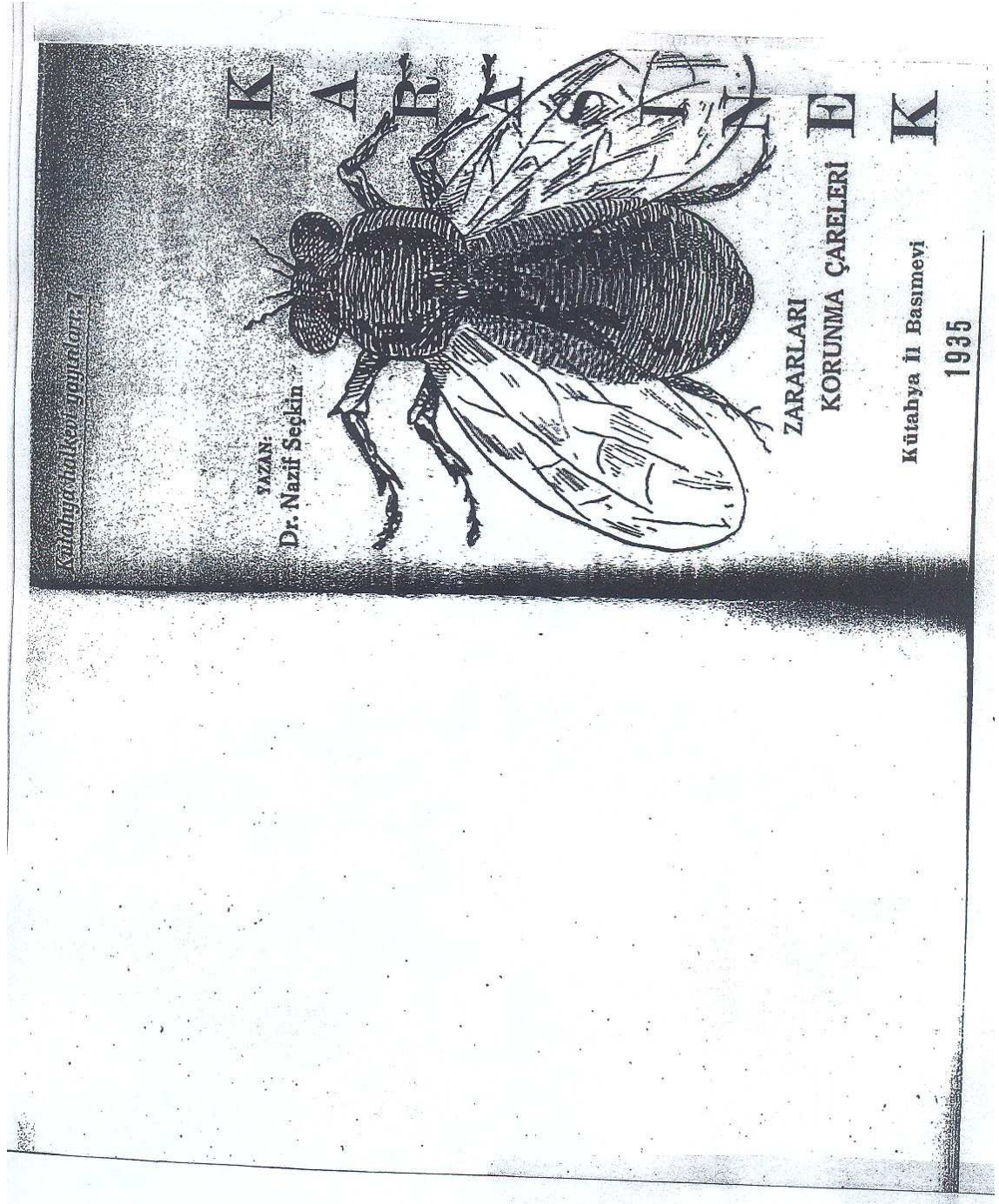
Mustafa Halkevi 1934

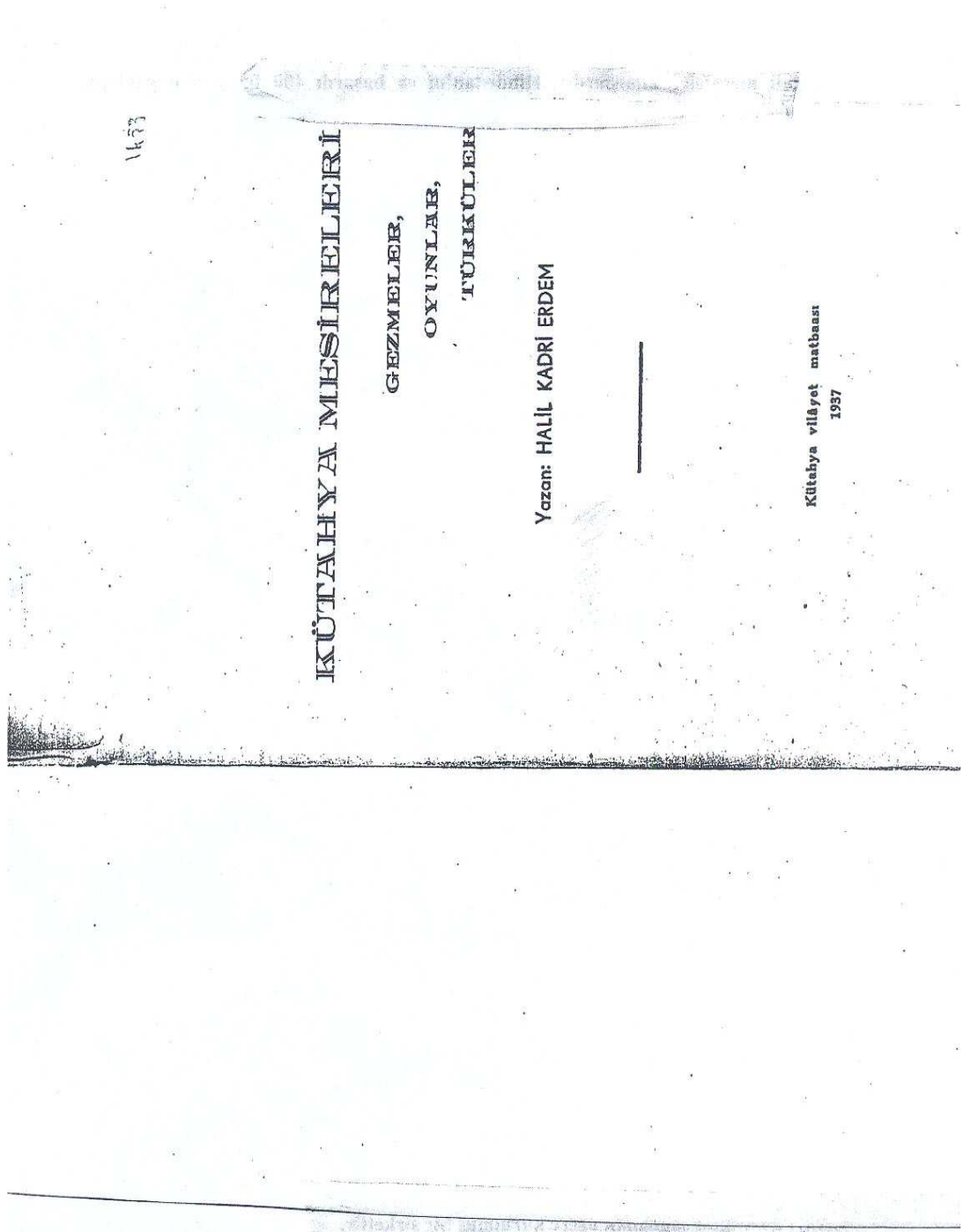
Kütahya Halkevi Nakhoası

EK 7: Kütahya Halkevi Neşriyatından Devrim Andıcı, 1935

EK 8: Kütahya Halkevi Neşriyatından Karasinek Zararları ve Korunma Yolları, 1935

EK 9: Kütahya Halkevi Neşriyatından Kütahya Mesireleri, 1937

EK 10: Kütahya Halkevi Neşriyatından Köycünün Defteri, 1937

C. H. P.
KÜTAHYA HALKEVİ
Köycülük Şuğbesi
—→←—

M. D. MÜ

Köycünün defteri

ETKİK EDİLEN KÖY: _____

ETKİK EDEN: _____

2310007833

Kütahya: İl Basımevi

EK 11: Kütahya Halkevinin Açılış Yıldönümü Programı B.C.A. 66.11 No'lu Belge, 1937

C. H. P.
KÜTAHYA HALKEVİ

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

21-2-937 pazar günü yapılacak Halkevlerinin açım yıl dönümü töreni programı

Halkevlerinin açım yıl dönümü münasebetile 21 şubat 937 pazar günü Halkevi salonunda bir tören yapılacaktır. (Tören için Halkevi bütün yurddaşlara aşıktır.)

- 2 - Törene saat 14 de istiklâl marşıle başlanacaktır.
- 3 - Ankara Halkevinde yapılacak tören ve söy-lenecek nutuklar radyo ile takip edilecektir.
- 4 - Ar kolunca halk türküleri ve Garp müsikisinden bazı parçalar çalınacaktır.
- 5 - Edebiyat kolunca Halk şiirleri okunacaktır.
- 6 - Halkevlerinin tarihçesi ve yürüdüğü yollar konu su üzerinde bir konuşma yapılacaktır.
- 7 - Gece saat 19,30 da başlamak üzere bir temsil verilecektir.

Tören vesilesile ar kolu üyesinden saatçi Mustafa Fehmi Çaldemire İktisat vekâletinden gelen madalya ve beratı, vâlimiz Sedat Erim elile merasimle kendisine verilecektir.

EK 12: Kütahya Halkevi ve Genel Sekreterlik Arasındaki Yazışmalara Örnek 1
B.C.A. 384 No'u Arşiv Belgesi, 1937

C. H. P.
KÜTAHYA HALKEVİ

Başkanlığı

Sayı

72

Fişe kalem

C. H. P. Genel Sekreterliği	
2942	6 Mart 1941
67762	Eki:

Kütahya: 4/II 94I

C.H.P.Genel Sekreterliğine

Ankara

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
 CUMHURİYET ARŞİVİ

Halk evleri yıl dönümüne ait hazırlıklara şimdiden başlanmış olduğunu, on sene bilâ fasıla x Halk evlerinde çalışan arkadaşların isimlerini x muhtevi listeninde bağlı olarak sunulduğunu 30/9 /94I tarih ve 5/2177 sayılı tamime cevaben derin saygılarımla arz ederim.

C.H.P.
 Vilâyet.İ.H.ve Halk
 evi reisi .

S. Cemal Kırımlı

6 - 11. 11. 41
118

9. 11. 1941
11. 11. 1941
118

4 kişilik
düetliğe gönderildi
W. Kaly

44

EK 13: Kütahya Halkevi ve Genel Sekreterlik Arasındaki Yazışmalara Örnek 2
B.C.A. 21150 No'u Arşiv Belgesi, 1940

CUMURİYET HALK PARTİSİ
GENEL SEKRETERLİK

Ankara: 14/2/940

5
21150
DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ
Halkevi Reisliğine
Kütahya

Kütahya gazetesinin 9 Şubat tarihli ve 609 sayılı nüshasında ikinci sahifenin birinci sütununun baş tarafında "Halkevlerinin yıl dönümü" başlığını taşıyan yazıda Evinizin 19 Şubat Pazartesi günü içi bir tören programı hazırladığı ve bu meyanda "Baba" adlı piyesin de temsil edileceği bildirilmektedir. I - Halkevlerinin yıl dönümü 19 Şubat Pazartesi günü değil 19 Şubattan sonra ilk Pazar olan 25 Şubatta yapılacaktır .

II - Yapılacak tören ve merasim esasları hakkında gerekli tebligat yapılmış bulunmaktadır . Bunun dışına çıkılmıyacaktır .

III - "Baba" piyesi Halkevleri Tiyatro repertuvarına dahil değildir. Verilecek temsilin repertuvardan seçilmesi zaruridir.

Ona göre hareket edilmesini rica eder, sevgilerimi sunarım.

C.H.P. Genel Sekreteri
Erzurum Nebusi

Dr. A. F. Tuzer

14/2/940

EK 14: Kütahya Halkevi ve Genel Sekreterlik Arasındaki Yazışmalara Örnek 3
B.C.A. 2982 No'u Arşiv Belgesi, 1941

DEVLET ARŞİMLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ Ankara : 10. 2. 1949 74
CUMHURİYET ARŞİVİ
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
GENEL SEKRETERLİĞİ

2/18574

C.H.P. İl İdare
Kurulu Başkanlığına
Kütahya

Bu yıl çevrenizde yeniden 20 halkodası açılması ve bir halkodasının halkevine çevrilmesine dair olan teklifiniz Genel İdare Kurulunca onanmıştır. Bunların 20 Şubatta törenle açılmaları hakkında mahallerine derhal tebligat yapmanızı ve gereken ilgiyi göstermenizi rica ederim.

Bu ev ve odaların ilk ihtiyaçlarını karşılamak üzere ilişik listede adları yazılı talimat, defter ve malzemeler kendilerine gönderilmiştir.

Memleket kültürüne hizmet etmek amacıyla açılan bu ev ve odaların sürekli ve verimli çalışmalarını sağlamak sizlere düşen bir vazifedir.

Başarı dileğiyle sevgilerimi sunarım.

C.H.P. Genel Sekreteri A.
Erzurum Milletvekili

Cevad Dursunoğlu

12. Şubat 1949

**EK 15: Kütahya Halkevi 1944 Yılı Masraflarını Gösteren Belge CHP G.S. 25/3
No'lu Arşiv Belgesi, 1944**

V A R İ D A T				M A S R A F A R			
	Lira	Kr.	Düşünceler		Lira	Kuruş	
Gegen Seneden Devir	46	30		Memur Maaşları	596	00	
C.H.P. Vilâyet İ.H. den	4355	70		Mustahtem Maaşları	459	00	
yardım				Eğitli masraflar	103	93	
Cesitli gelir	1802	29		Isık ve ısıtma	53	55	
C.H.P. Vilâyet İ.H. den	800	00	1943 senesine	Millî günler masrafları	39	22	
Alınan Avans			mahsuben	Kartasiye ve basım	47	45	
Emanet Para	630	19		Demirbaş esya	152	05	
Umumi Varidat				Borçlar	296	61	
Yekunu	7634	48	Yekûn		1837	81	
				Komite Masrafları			
				Dil Tarih Şubesi	0000	00	
				Ar subesi ve masrafları	3317	93	
				Spor subesi	25	00	
				Sosyal Yardım subesi	1301	26	
				Halk dersaneleri ve kurslar	50	63	
				Kütüphane ve neşriyat	25	80	
				Kayıcılık	436	25	
				Gösterit	180	29	
				Müze	000	00	
				Yekûn	7174	97	
				Emanetden tedvî	353	51	
				1943 Senesine devir	106	00	
				Umumi Yekûn	7634	48	

8/1/944
Aslinın Yanıdır
Reis

Muhasip
İ. B. Akın

25

EK 16: Kütahya Halkevi Başkanlarından Hamdi Yener'in Sicil Suretini Gösteren Belge

DEVLET ARŞİVİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

SİCİL SURETİ

Adı ve soy adı	HAMDİ YENER	
Doğduğu yer ve tarih	İSTANBUL 1905	
Tamamı okuduğu okul ve hangi sınıftan mezun oldu	YÜKSEK, BERLİN FERNSCHULE TEKNİK ENSTİTÜSÜNDEN, 940 Senesinde, MÜHENDİSLİK Şubesi'nden.	
Mesleki	MUTSAHHİTLİK.	

4.3.1933 9950 K.N.

1936 Senesinden itibaren fassız olarak HALKEVİ muhtelif komite başkanlıklarında HALKEVİ luare üyesi olarak çalışmış.

Kütahya merkez kazası Kongre delegesi, Vilayet Kongre delegesi

- 1.- Sümer Bank Keramik Fabrikası Organizatörlüğünde makien Sümer Bank Umum Müdürlüğü Ağır Endüstri Servisinde çalışmış. Vazifeden ilgası yüzünden ayrıldım.
- 2.- Kütahya Belediye Mimarlığı vekâletinde bulundum. Asıl tayini üzerine ayrıldım.
- 3.- Toprak Mahsulleri Ofisi Umum Müdürlüğü Teknik Büro Reisliği içinde ve İnşaat Müdürlüğünde Mühendis olarak çalışmış. İstifaen ayrıldım.

Serbest Cumhuriyet Fırkası Kütahya Vilayet İ.H.Reisi idim. Fırkanın infisalı üzerine intisabım kalmadı.

Milli Mücadelenin iptidasından sonuna kadar Kütahyada Müdafai hukuk teşkilatında yardımcı aza olarak çalışmış.

Almanca bilirim. Halkevi lisan kurslarında Hocalık yaptım.

23 üncü Tümen 31 inci Alayında yaptım. Sicil sahibi

Aslı gibidir 15 Temmuz 1944

EK 18: Kütahya Halkevi ve Genel Sekreterlik Arasındaki Yazışmalara Örnek 4
B.C.A. 25067 No'u Arşiv Belgesi, 1945

C. H. P.
KÜTAHYA HALKEVİ

Başkanlığı

Sayı

384

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
 CUMHURİYET ARŞİVİ

C. H. P. Genel Sekreterliği	
Sayı: 305	Eki: 11

Kütahya

8/3/937

C.H.P. Genel Sekreterliğine

ANKARA

21/2/937 tarihli tele ektir:

Gündüz : Halkevlerinin beşinci yıl dönümü, evimizde gereği vechile kutlu-
 landı.

Kerasing program mucibince Saat 14 de Ar kolundan bir gurubun ça-
 ldığı İstiklal marşile Başlandı.

Yayın kolu Başkanı H. kadri erdem tarafından Halkevlerinin maksat
 ve önemini konusu üzerinde bir konuşma yapıldı. bu konuşmayı müzik ta-
 kip etti.

Müzik bitince evimizin Dil, Tarih, edebiyat kolu Başkanı Eflâton
 Güney tarafından Halk şiirlerinden bazı parçalar okundu.

Saat 15 de Radyo ile Ankara Halkevinde yapılan tören takip olun-
 du radyodan sonra tekrar müziğe devam olundu, bazı mahallî ve millî
 hevalar muvaffakiyetle canlandırıldı.

Müteakiben İktisat Vekaletinin Ankara da açtığı küçük san'atlar
 el ve ev işleri sergisine yapmış olduğu muhtelif şekildeki saatler ,
 nısıfiye ve naylarile , Vilayetimizden iştirak etmiş bulunan Mustafa
 Galdemire sergi hey'etinin kararı ile iktisat vekaletince verilen
 madalya ve beratı Vali ve C.H.P. Başkanı sedat erim elile tevdi olun-
 du. aynı zamanda evlerin teşekkül sebepleri ve bunlara takaddüm eden
 kültür hareketleri anlatıldıktan sonra küçük san'atların memleket va-
 rlığı içindeki yerini ve ağılan serginin bünyemizde uyandırdığı hare-
 ketleri tebarüz ettiren bir konuşma yapıldı .

San'atkar madalyasını kemali hürmetle alarak büyüklerimize teşek-
 kür ve minnet sundu.

Gece : Gösterit ve Ar kollarının iştirakiyle tertip edilen mäsamere ve
 konserle bu günün gecesi de gereği gibi yaşatıldı.

Halkevi Başkanı
 Vali

S. Ö. Ö.

Bağlısı 2 bu günün kutluandığına dair yazıları ve konferansları havi (Gaze
 te)

2 bu güne ait program
 6 " " " " fotoğraf

*Fotoğraf ve program
 linkisi mi alınmış
 iletmiş.*

V

11. IV. 1937

11 - IV - 972

EK 20: Kütahya Vilayet Gazetesinde Kütahya Halkevi Örnek 2, 1934

Halkevi Bayramını Kutladık

— Birinci yüzden artan —

gerçi bunlar söylenmek için değil, sazla çalmak için yazılmış eserlerdir. Ben bunları söyle ifadeye çalışacağım için affınızı dilerim..

Sözlerle bir mukaddeme ciktten sonra kendine mahsus tatlı edasile Köroğlundan, Karacaoğlundan, aşık Hasandan ve diğer halk şairlerinden seçme koşmalar, türküler, varsağılar, destanlar okudu.

Büyük milli tahassüslere uyardıran bu inşadlar bitince radyodan Ankara törenindeki söylevler takib edildi.

Söylev sonunda tekrar saza devam olundu. Seçme bazı mahall ve milli havalar büyük bir muvaffakiyetle çalındı.

Müteakiben saatçi ve nayzen Mustafa Çaldemire İktisat vekâletinin Ankara'da açtığı küçük sanatlar sergisinden gelen madalyayı bizzat tevdi etmek üzere kürsüye gelen vâli, parti ve Halkevi Başkanımız Sedat Erim, bu vesile ile Halkevlerinin kuruluş maksadları üzerinde durarak buna takaddüm eden kültür teşkilatlarımız ve bunların isim ve gayelerindeki darlığı, sakatlığı bu safhalarda bizzat yaşamış bir kültür adamı sıfat ve selâhiyetile aydınlatıldı.

İlbayımız, ruhunda meknuz san'at aşk ve alakasının çok samimi ifade ve tezahürü olan ve yer yer sürekli alkışlarla kesilen bu özlü sözlerini müteakip madalyeyi M. Çaldemire tevdi ettiler.

Sanat'kâr, çok derin bir heyecanla madalyeyi aldı ve Büyüklüklerimize teşekkür ve minnet sundu.

Bundan sonra kendi elile açtığı misfiyesile bir bestenigâr taksim yaparak -sözleriyle belirtmediği- şükran duygularını nağmelerin gasyedici ifadesi arasında izhar etti.

Bu suretle gündüze ait tören programı çok güzel izler bırakarak sona erdi.

Gece halkevi gösterit kolunun tertip ettiği müsamerede kalabalık bir seyirci kütlesi toplanmıştı.

Gençlerimiz, "Matem marşı," adlı şiyesi takdire değer bir mu-

Meclisi umumî zabıtları

İntihab deveresi: 4 toplantı deveresi: 3 cels: 3
9 şubat 1937 saat 14

— Devam —

Takaüt olan öğretmen aylıklarının belediye ve hususi muhasebe memurları tekaüt sandıklarından verilmekte olduğuna göre öğretmen Hesnânın da sebkeken hizmet karşılığının bu sandıktan tasviyesi lâzım geldiği düşüncesiyle evrakın kültür direktörlüğüne iadesi muvafık görüldüğüne dair maarif encümeninin 6-2-937 tarih ve 2 numaralı mazbatasına okundu.

Ş. Kutlug (Kütahya) Encümenin bu mazbatasına göre meclise yapılacak bir şey yoktur. Maarif müdürlüğüne iadesini teklif ediyorum.

Reis: Bu evrak meclisimizce başkaca bir muameleye tabi tutulmaksızın maarif müdürlüğüne iadesini kabul edenler el kaldırsın: (eller kalkar...) İttifakla kabul edilmiştir.

Reis: Gedizin Akcaalan köyünde mektebine bir muallim ilâvesinin umum meyanında düşünülmesi hakkında maarif encümeninin bir mazbatasına okunuyor.

Vilâyette öğretmen ihtiyacı umumdur. Bu köy için bütçeye bir öğretmen ilâvesi takdirinde bu ve bundan daha mühim görülen aynı yoldaki ihtiyaçlara da müsbet cevap vermek mecburiyeti karşısında kalmış olduğundan bütçenin takatı nisbetinde muamele ifası düşüncesiyle heyeti umumiyeye arzolandığına dair maarif encümeninin 6-2-937 tarih ve 4 numaralı mazbatasına okundu.

Reis: Güzel, encümen mazbatasına vilâyetin umumî dert ve ihtiyacını gördüğünün, düşündüğünün, ifadesidir. Bu hususta söz serbestir arkadaşlar.

F. Erdemir (Gediz) bu köyün müs'esna bir vaziyeti vardır. Mektep mevcuttur; Seksen mevcudu vardır. 120 talebe dışındadır. Buraya bir muallim ilâve edilirse 200 çocuk okuta biliriz. Bu mektebden ve oraya vereceğimiz paradan bir şey kayıp etmeyiz.

hale nazaran Akcaalan köyünde bu nisbet % 20 dir. Deminki sözümü yine tekrarlıyorum: Uşakda, Tavşanlıda, Simavda, nüfusu çok bir hayli köy mektepleri var. Bu kaideyi bunlar da teşmil etmek lâzım. Vilâyet içinde Akcaalan köyünü takdime, tercihe bir sebep yoktur. Bu iş Vilâyetin mali durumuna göre umumî bir şekilde mütalaa edilmelidir.

M. İspartalıgil maarif daire-sinden edindiğim malumata göre Simavda 15 okul 27 öğretmen, Emette 15 okul 27 öğretmen, Tavşanlıda 18 okul 30 öğretmen varmış. Buna nazaran Gedizde öğretmen kadrosunu az görüyorum. Oraya bir öğretmen daha ilâvesini teklif ediyorum.

Reis: çok güzel, o halde diğer kazaları da bundan ayırmak olmaz. Bu ihtiyaç karşısında vilâyetin her yerini umumî bakımdan mütalaa etmek lâzımdır. Vilâyeti umumî bir tablo dahilinde görmek icabeder.

Ş. Kutlug (Kütahya) bu mevzu üstündeki müzekeremiz kâfidir. Mazbatanın kabulüden rey'e konulmasını teklif ediyorum.

Reis: Akcaalan köyüne istinaen bir öğretmen konulmasını rey'e okuyorum. Kabul edenler el kaldırsın. (Eller kalkar...) dört rey, şu halde encümen mazbatasını dört muhtelif rey'e karşı ekseriyetle kabul edilmiştir.

Reis: Emedin şihler köyünde geçen sene tahsisatı alınan mektep için bu sene yeniden tahsisat konulmasına dair maarif encümeninin bir mazbatasına okunuyor.

(Geçen yıl meclis kanallı tahsisatı kaldırılan Emedin Şihler köyü okulu için istenen öğretmen tahsisatı tekrar kabul edildiği takdirde diğer lâğvolunan köylere de teşmilî icabedeceğinden kararı sabık dairesinde muamele olunması encümenimizce zaruri görülmüş olmakla maddi duruma göre icabı tezekkür edilmek üzere maliye encümenine havale buyurulması için umumî heyete arzolandığına dair ma-

Reis: bu mevzu menâfi ketin umumî bir tablo halinde gö-mek muvafıktır. Ş. Kutlug arkadaşımız bu evrakın maliye encümenine gitmesine lüzum olmadığını ve teklifin reddini teklif ediyor.

Arkadaşlar; hatırlarsanız geçen sene zarfında altı yata okul teşkil ettik. Bir öğretmen ve üç sınıf köy mekteplerinden hiç bir istifadeniz yoktu. Bütün yerine imkânlar da dahi istifade ederek tam teşekküllü ve tam kadrolu yatılı köy mektepleri tesis edesek, daha verimli ve faydalı netice elde ederiz.

Biz bu mektebi de kapayarak Emette yatılı okulu kavayarak vermek arzusunun izhar ve ifad etmiştik. Yoksa Şihler köyündeki bir mektebin bulundurulması ben de arzu ederdim. Şukru Kutlugun teklifi bu noktayı tebarüz ettirmektedir. Yani geçen seneki şeklinde düşüncemize ve ortaya koyduğumuz prensibe muhalif olarak Şihler köyünde mektep açılma teklifinin reddini teklif ediyor.

A.Özkal (Emet) şimdi biz de açılmamasını kabul ve teklif ediyoruz.

Reis: Şukru Kutlugun bu teklifini rey'e koyorum. Kabul edenler el kaldırsınlar (eller kalkar...) İttifakla kalul edilmiştir.

Reis: arkadaşlarımızdan Nazif Ulkenin on gün mezuniyeti hakkında bir istidasi var okuyalım. (Ailesinin rahatsızlığından bahsile on gün mezuniyet verilmesi dileğini bildiren Nazif Ulkenin istidasi okundu.)

Reis: bu arkadaş ailesini rahatsız bırakmış. On gün benden izin istedi. Meclisi alinize niyabeten on gün izin verdim. Rey'i alinize arz ediyorum. Muvafık mı (muvafık sesleri...) On gün mezuniyetimi kabul edenler el kaldırsın. (Eller kalkar...) İttifakla kalul edilmiştir.

Arkadaşlar; Ruznameimizde müzakere edilecek bir şey kalmamıştır.

Memleketin menafii umumîyesi ve münessii bulduğumuz kazaların hususi hâl ve menfaatlerine dair söz isteyen var mı?

M. İspartalıgil: Bir takrir var. Ruznameye almasını teklif ediyorum.

Reis: Memduh İskaralığı, Saffet Ocak, Hasen Alınyalı imzalarla bir takrir var. Bu takririn ruznameye alınmasını ka-

KAYNAKÇA

Arsiv Belgeleri

Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi

B.C.A.1933 Yılı F.R.

B.C.A, K.H 1935 Yılı Ç.R.Ö.

B.C.A, K.H 1937 Yılı Ç.R.Ö.

B.C.A., Sicil Sureti 30/11/1939.

B.C.A, Sicil Sureti 15 /07/1944.

B.C.A., K.H 1935 Yılı Ç.R.Ö, No1208.

B.C.A., K.H 1937 Yılı Ç.R.Ö, No:989.829.1.

B.C.A., K. H. 1941 Yılı F. R.

CHP, **Halkevleri**, 1940.

CHP 1935, **103 Halkevi Geçen Yıllarda Nasıl Çalıştı**, s. 44.

CHP, **Halkevleri ve Halkodaları 1932-1942**.

CHP, 1948, **16.Yıldönümünde Halkevleri ve Halkodaları**,Ulus Basımevi,Ankara.

CHP, **Halkevleri Öğreneği**,1938.

CHP, **Halkevleri Talimatnamesi**,1932.

CHP., **Halkevleri Tüzüğü**,1936.

CHP Genel Sekreterliği, **103 Halkevi Geçen Yıllarda Nasıl Çalıştı?** 1932–1935.

CHP. H.B.A. 14.06.1941 Tarihli 8.361135 Sayılı Yazı.

CHP. H.B.A:1942, 8-52610 Sayılı Yazı.

CHP. H.B.A:1942, 6/7/1942,6/7/1946,19/8/1946 Tarihli Yazı.

K. H.1935 yılı F.R.

K. H.1937 Yılı 2.Altı Aylık F. R.

DİĞER KAYNAKLAR

- AKYOL, Yaşar, (1993), “İzmir Halkevi (1932-1951)”, Dokuz Eylül Üniversitesi, **Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi**, İzmir.
- ANDICI, Devrim, (1935), **Kütahya Halkevi**, Kütahya Basımevi, Kütahya.
- Atatürk’ün Doğumunu 100.Yılına Armağan, (1982), **“Kütahya”**, Kütahya Belediyesi Yayınları, İstanbul.
- CHP, (1932) , **Halkevleri ve Halkodaları**, Ulus Yayınevi, Ankara.
- ÇEÇEN, Aml, (1990), **Halkevleri**, Gündoğan Yayınları, Ankara.
- ERGÜN, Mustafa, (1982), Atatürk Devri Türk Eğitimi, AÜDTCF Yayınları, Ankara.
- GÜZ, Nurettin, (1995), **Halkevleri Dergileri(1932-1950)**, Kariyer Matbaacılık, Ankara.
- Halk Şairleri**, Kütahya Halkevi Yayınları, Kütahya Vilayet Basımevi, Kütahya.
- Halkevleri, (1932-1935), **103 Halkevi Gecen Yıllarda Nasıl Çalıştı**, Ulus Yayınevi, Ankara.
- KADRI, Halil, (1933), **İktisadi Devletçiliğimiz**, Kütahya Halkevi Yayınları, Vilayet Basımevi, Kütahya.
- KADRI, Halil, (1934), **Cumhuriyetçiyiz, İnkılapçiyiz, Laikiz, Devletçiyiz, Halkçiyiz, Milliyetçiyiz**, Kütahya Halkevi Yayınları, Vilayet Basımevi, Kütahya.
- KADRI, Halil, (1937), **Kütahya Mesireleri**, Kütahya Halkevi Yayınları, Vilayet Basımevi, Kütahya.
- KARAÖMERLİOĞLU, Asım, (2006), **Orada Bir Köy Var Uzakta**, İletişim Yayınevi, 1.Baskı, İstanbul.
- KARPAT, Kemal, H., (1968), **Türk Demokrasi Tarihi**, Alfa Yayıncılık, İstanbul.
- KILINÇ, Eşref, (1968), **Türkiye’de Halk Eğitimi**, Milli Eğitim Basımevi, Ankara.
- Köycünün Defteri**, (1935), Kütahya Halkevi Neşriyatı, Vilayet Basımevi, Kütahya.
- Kütahya Vilayet Gazetesi, **“Bayramlaşma”**, 25 Mart 1934.
- Kütahya Vilayet Gazetesi, **“Halkevi Müsamereleleri”**, Sayı.750, 30 Birinci Teşrin1942.

Kütahya Vilayet Gazetesi, “**Halkevleri Müfettişi Vilayetimiz Evini Ziyaret Etti**”, Sayı 591, Teşrinievvel 1939.

Kütahya Vilayet Gazetesi, “**Halkevlerinde Müsamere**”, 11 Şubat 1934.

Kütahya’da Cumhuriyetin 10. Yılı, Kütahya Halkevi Yayınları, Vilayet Basımevi, Kütahya.

ORAL, Mustafa, (2006), **Halkevlerinin Toplumsal ve Kültürel İşlevleri**, A.Ü. Yayınları, Antalya.

ÖLÇEN, Nejat, (1942), **Halkevlerinin Yok Edilişi**, Ulus Yayınevi, Ankara.

ÖZSARI, Mustafa, (2002), **Halkevlerinin Açılma Sebepleri**, Hece Yayınları, Ankara.

REFET, İshak, (1932), “**Türkiye İçin Bir Konferans Kütahya Halkevine Armağan**”, Kütahya Halkevi Yayınları, Vilayet Basımevi, Kütahya.

SEÇKİN, Nazif, (1935), **Karasinek Zararları ve Korunma Yolları**, Vilayet Basımevi, Kütahya.

Ülkü Yolunda Kütahya Halkevi (1933), Vilayet Basımevi, Kütahya.

ÜLKÜ, Necip Ali, (1933), “**Halkevleri**”, Ankara.

YEŞİL, Hakkı, Mustafa, (1934), **Halk Şairleri**, Kütahya Halkevi Neşriyatı, Kütahya.

YEŞİLKAYA, Neşe, Gürallar, (1999), **Halkevleri: İdeoloji ve Mimarlık**, İletişim Yayınevi, 1.Baskı, İstanbul.

DİZİN

A

Altıntaş Halkevi, 35
Ankara Halkevi, 11, 14
Atatürk, 6, 18, 25, 53, 54, 79

C

C.H.P., xii, 28, 35

D

Demokrat Parti, 8, 14, 17, 18

H

Halil Kadri, 20, 22, 23, 38, 39, 46, 48,
49, 52, 53, 54, 55
Halk Eğitimi, 79
Halkevleri Tüzüğü, xii, 81

K

Kütahya Halkevi, v, viii, x, xii, 1, 2, 3,
15, 20, 21, 22, 23, 24, 30, 31, 33, 34,
37, 38, 46, 49, 50, 51, 52, 56, 58, 59,
60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69,

70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79,
80

Kütahya Halkevi Neşriyatı, 58, 59, 60,
61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 80
Kütahya Vilayet Gazetesi, 2, 76, 77, 78,
80

M

Millet Mektepleri, 7

T

Tavşanlı Halkevi, 30, 56
Türk İnkılâbı, 12, 27
Türk Ocakları, 6, 17

U

Uşak Halkevi, 56

Ü

Ülkü, viii, xii, 12, 14, 16, 20, 38, 49, 56,
59, 80